

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

V soboto, 30. septembra, je bil na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprt mednarodni sejem gradbeništva. Svoje izdelke razstavlja 374 domaćih in 79 tujih podjetij iz Velike Britanije, Avstrije, Danske, Francije, Madžarske, Zvezne republike Nemčije, Demokratične republike Nemčije, Poljske, Sovjetske zveze, Češkoslovaške, Švedske, Italije in ZDA. Domači razstavljalci razstavlja 642 izdelkov, tuji pa 303. Sejma so se udeležili tudi nekatera podjetja z Gorenjske, in sicer Lip Bled, Jelovica Skofja Loka, Roleta Kranj, Projekt Kranj, Zvezarna Jesenice, Združena kemična industrija Domžale in Titan Kamnik. Na sliki - podjetje Jelovica iz Skofje Loke razstavlja lične montažne hišice

- S. S.

STRAH PRED SOODLOCANJEM

Razprava in referati na petemletnem občnem zboru OSS Kranj so analizirali številne probleme, ki se pojavljajo pri decentralizaciji delavskega samoupravljanja. Občni zbor je ugotovil, da je politična bitka za nadaljnji razvoj delavskega samoupravljanja sicer dobljena, toda kljub temu moramo še nadalje budno spremljati decentralizacijo samoupravnih organov.

Nekatera podjetja na Gorenjskem so pravilno razumela nadalj-

Odpovedi

Jože je bil priden in vesten delavec. To mu tudi danes vsi priznava-
jo. Toda skoraj vsak mesec je imel
kakšnega »plavega«. Spričo njego-
vih let, pridnosti itd. so se v po-
djetju sprijaznili s to njegovo »bo-
lezni« in nihče ni več tega
»pogreval«. Pred kratkim pa so
spregovorili o tem na novem »foru-
mu« v ekonomski enoti. Po dol-
gih razpravah so zglasovali, da se
mu da odpoved. In tako je bilo.

Jože se je vsemu temu nasmejal.
Toda ko je napravil »svoje korake«
do direktorja in menda celo do
pravnega svetovaleca na občini, je
zvedel, da »gre zares«. Ekonomska
enota je polnomočna in samostojna
v teh stvareh. Tako so mu pojasnili.
Potem se je odal; obljubil je, da ne
bo več izostajal in prosil, naj ga se
obdrži na tem mestu. Njegovo
prošnjo so ušli.

In še drugi primer. Ekonomska
enota se je odločila, da da oddelku
vodji odpoved. Sklep so raznesli kot
veter po vsem kolektivu in ga po-
nekdaj tudi po svoje tolmačili. Stvar
je močno iznenadila tehnično vo-
dstvo podjetja in tudi organizacije,
zakaj bil je sicer dober strokovnjak
in funkcionar in so ga imeli za ne-
nadomestljivega.

Kako bodo stvar rešili v tem
primeru, še ni znano. Sicer pa tudi
ne gre za to. Gre pa za osnovno
ugotovitev, da se ekonomske enote
vse močneje uveljavljajo in da ona-
je v življenje povsem nove odno-
se. Tehnična in operativna vodstva
podjetij (vključno tudi direktorji)
so ob teh primerih nemočni. Spričo
takega stanja pa se seveda večja
odgovornost prenaša na subjektivne
faktore na samoupravne organe, na
sindikalna vodstva, na organizacije
ZK itd., ki morajo pravilno usmer-
jati in usklajevati razne tendence.
Ob tem sta namreč lahko škodljivi
dve skrajni tendenci: pretirana
strogočnost, ki lahko vodi v anar-
hijo, še bolj pa tendenca bojzani
pred ekonomskimi enotami, ki ima
vse zagovornike med pristajajo-
čimi. Podpirati in krepiti je
treba iniciativo ekonomskih enot
sveča s prikazovanjem, da one no-
sijo vse pozitivne ali pa negativne
posledice. Kaj na primer pomeni
odpoved oddelčnega vodje? Pomeni,
da si ni znal urediti odnosov v lastnem
oddelku, da si ni kot družbeni dela-
lec (kar po svojem položaju je)
ustvaril zavnanja. To je velika sla-
bost in usiljevanje se pomembnej-
šega strokovnjaka ekonomski enoti
proti volji večine bi lahko samo
negativno vplivalo na razpoloženje
in s tem tudi na ekonomski uspeh
določene kolektive.

Novi odnosi med ljudmi, v tem
primeru med delavci v gospodarskih
organizacijah, se prav v takih pri-
merih odprejo zelo jasno kažejo
in vse tendence, ki krepijo samos-
vest delavstva in njihovo enotnost
je treba samo krepiti, zakaj to je
osnova za krepitve proizvodnih sil.

nji razvoj delavskega in družbenega
upravljanja. Tako imajo na
primer v Zvezarni Jesenice 31
ekonomskih enot. Vsaka ekonom-
ska enota ima svoj zbor, ki ga se-
stavljajo vsi proizvajalci. Zbor
izvoli delavski svet EE, ki spre-
jema mesečne operativne plane,
sklepa o delovnih mestih in po-
dobno. Tudi v Tekstilindusu v
Kranju, v tovarni gumijevih izdel-
kov Sava Kranj, v Peko Tržič in
LIP Bled so se obratni delavski
sveti že dokaj okrepili.

Zal pa se v nekaterih drugih
podjetjih pojavljajo težave. Se
vedno imamo namreč gospodarske
organizacije, kjer delavci ne raz-
pravljajo o problemih podjetja ta-
ko, kakor bi morali. Številni po-
membni sklepi gredo bolj ali manj
mimo njih. Pogosto nastopijo v

takih podjetjih težave, ki jih vo-
ditelj kader nemalokrat naprati ob-
jektivnim pogojem (položaj na tr-
žišču, pomanjkanje investicij in
podobno). Vendar pa v takih pri-
merih »tiči zajec« vsaj delno tudi
drugi. Razumljivo je, da kolek-
tiv, ki ni seznanjen s problemi ali
je o njih napačno obveščen, ne so-
deluje pri njihovem reševanju.
Zahteve takih kolektivov se zato
omejeje samo na povišanje osebnih
dohodkov. Poveča se tudi odpor
do vodilnega kadra, ki trdi, da de-
lavskega samoupravljanja ni uspeš-
no, ker delavci zahtevajo samo
večje osebne prejemke. Tako se
vrte v začaranem krogu predvsem
zato, ker niso pritegnili delavce v
življenjski tempo podjetja, o njih
razpravljali in sprejemali ustrezne
sklepe.

Z nezadovoljstvom odgovarjajo
na razne težave tudi v tistih po-
djetjih, kjer imajo delavsko samo-
upravljanje še vedno za formalno
stvar. Zato tam razpravljajo de-
lavci le o normah, tarifnih postav-
kah in premijah, problematiko

podjetja pa rešujejo drugi. Iz te-
ga lahko povzamemo, da še ved-
no ne zaupajo proizvajalcem in
zato je tudi razumljivo, zakaj de-
lavci v takih pogojih odgovarjajo
z nezadovoljstvom.

V zvezi z nadaljnjo decentrali-
zacijo delavskega samoupravljanja
se je zelo razširilo mnenje, da de-
centralizacija onemogoča uspešno
rekonstrukcijo podjetja. Za pred-
videno modernizacijo bi bilo nam-
reč treba združiti čimveč sred-
stev, ne pa jih deliti po ekonom-
skih enotah. Ponekod se tudi bo-
jijo, da bodo sklade podjetja upo-
rabljali samo za gradnjo objektov
družbenega standarda. Se bolj ne-
razumljiv pa je strah pred živahnimi
razpravami o perspektivnem
razvoju podjetja. Nekateri menijo,
da so take razprave škodljive za-
to, ker rušijo enotnost kolektiva.
Vsi ti negativni pomisleki se ka-
žejo tudi v samih tehničnih pri-
pravah, katere zavlačujejo zato,
da bi nekako ohromili uspešno de-
lo novoizvoljenim zborom proiz-
vajalcev in delavskim svetom. - P.

Skupščina Svobod in prosvetnih društev z območja radovljiske občine

Problemi in načrti

Bled, 2. oktobra (J. B.) - Vče-
ra je bila na Bledu prva skup-
ščina Svobod in prosvetnih dru-
štev po združitvi občin Bohinjske
Bled in Radovljica. Udeleženci
skupščine so izvolili skupni ob-
činski svet Svobod in prosvetnih
društev za območje cele občine
Radovljica. V imenu pripravljale-
ga odbora za združitev dosedanjih
svetov je o kulturno prosvetni
problematiki v občini poročal Ja-
nez Justin, ki ga je plenum iz-
bral za predsednika novega sveta.

Občinske skupščine Svobod in
prosvetnih društev so se udeležili
razen zastopnikov 17 Svobod in
prosvetnih društev tudi člani do-
sedanjih občinskih plenumov biv-
ših občin Bled, Bohinjska Bistrica
in Radovljica, predsednik občin-
skega odbora SZDL, tov. Cerkov-
nik Ivan, predsednik občinskega
sindikalnega sveta, Vidic Jože, za-
stopnika Delavske univerze ter
Turističnega društva Bled ter Ovs-
senk Silvo kot zastopnik okrajne-
ga Sveta Svobod in prosvetnih
društev.

Včerajšnja skupščina je imela
izrazito delovni značaj. V razpra-
vi, ki je zajela vsa področja kul-
turno-prosvetne dejavnosti, je bila
dokaj tehtno prikazana dosedanja

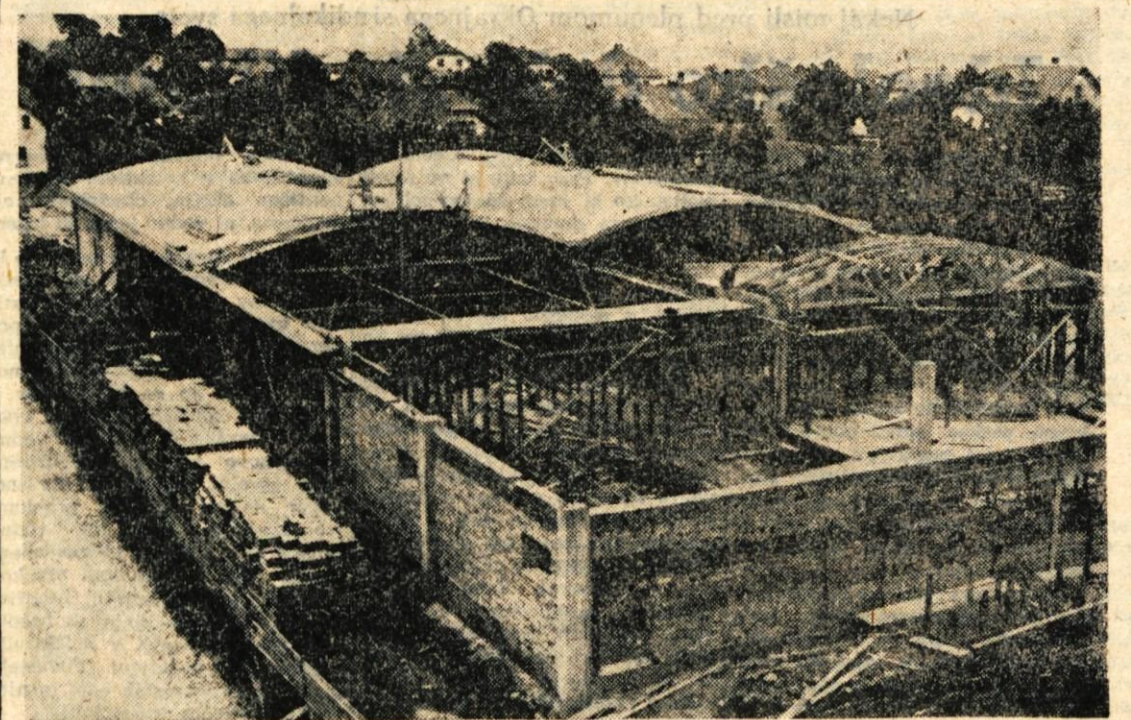
dejavnost društev. Obenem je raz-
prava tudi nakazala, katere zvrsti
kulturno-prosvetnega dela bi bilo
treba gojiti in pospeševati tudi v
prihodnje. Posebno veliko je bilo
govora o likovni in glasbeni vzgo-
ji ter o klubskem delu. Več govor-
nikov je menilo, da naj bi bili
Bled, Bohinjska Bistrica in Radovljica
likovne dejavnosti. V razpravi o
glasbeni vzgoji so menili, da glas-
bene šole kljub vsem prizadevan-
jem še niso mogle učinkovito
vplivati na glasbeno vzgojo prebi-
valstva. Ugotovili so tudi, da v
kulturno-umetniških društvih po-
grešajo zlasti tiste mlade ljudi, ki
so dopolnili šolsko obveznost.

Amaterska dejavnost je še ved-
no ena izmed temeljnih dejavno-
sti v društvih, vendar pa se je v
večini krajev prav ta zvrst znašla
v hudi krizi. To pa predvsem za-
radi slabih materialnih pogojev in
zaradi pomanjkanja sposobnega
kadra. Podobne ugotovitve so vel-
jale tudi ostalim zvrstem kultur-
nega dela.

Problem knjižničarstva so doslej
najbolje urejali na radovljiskem
območju. Njihove izkušnje bodo
skušali uporabiti tudi na Bledu in
v Bohinju.

Denarna sredstva za kulturno-

prosvetno dejavnost so bila vsa
leta doslej v primerjavi s potreba-
mi preskromna. - Iz proračunov
vseh treh bivših občin so za po-
trebe kulturno-prosvetne dejavno-
sti namenili le 36 odstotkov skup-
ne proračunske vsote. Praksa pa
je pokazala, da je to veliko pre-
malo, posebej še zato, ker mora
večina društev ta denar uporabiti
za vzdrževanje prosvetnih domov
oz. za nujne adaptacije.

Poleg Tehniške tekstilne šole v Kranju gradijo novo poslopje, ki bo namenjeno vzgoji inštruktorjev
tekstilne stroke. Investitor je Združeno tekstilno podjetje Jugoslavije, gradnjo pa financirajo iz sred-
stev mednarodne tehnične pomoči. Ob tem velja omeniti tudi to, da bo poslopje pripadlo Tehniški tek-
stilni šoli, brž ko bodo inštruktorski kadri končali s šolanjem. To bo nekako v treh letih. Prav zaradi
tega so lokacijo za gradnjo novega poslopja izbrali poleg Tekstilne šole

- S. S.

Po plenumu ObO SZDL Radovljica

Delavcem omogočiti večje sodelovanje

GOSPODARSKE ORGANIZACIJE POZABLJAJO, DA SE DELAVČEV DAN ZAKLJU-
ČI PO OSEMURNEM DELAVNIKU - ALI SO PREJEMKI NAD 100.000 DINAR-
JEV OPRAVIČLJIVI? - EKONOMSKE ENOTE MORAJO UPRAVLJANJE PRIBLI-
ŽATI SLEHERNEMU ČLANU KOLEKTIVA

Cepprav smo vstopili že v četrti
mesec drugega polletja, so na se-
jah in najrazličnejših posvetova-
njih še vedno v središču pozornos-
ti polletni obračuni gospodarskih
organizacij. Tudi na zadnjem ple-
numu občinskega odbora SZDL v
Radovljici so govorili o tem; seve-
da so se zadržali predvsem na go-
spodarjenju podjetij v radovljiski
komuni. Iz analize gospodarjenja
v tej komuni je prav tako kot iz
analiz gospodarjenja v drugih ko-
munah razvidno, da so novi gos-
podarski instrumenti za gospodarske
organizacije ugodni.

Na območju radovljiske občine
je sedaj 112 gospodarskih organi-
zacij, ki so imele v I. polletju
skupaj nekaj več kot 8 milijard
celotnega dohodka in so tako iz-

polnile polletni plan s 46,6 odstot-
kom. Primerjava statističnih poka-
zateljev v analizi je nakazala
vrsto zanimivih ugotovitev in na
njihovi osnovi se je na plenumu
razvila obširna in tehtna razpra-
va. Navedemo naj le nekaj misli.
Tovariš Cerkovnik je opozoril na
to, da so v tovarni Veriga v

(Nadaljevanje na 4. strani)

Iz dela samoupravnih organov

Tako ni samo v Tiskanini

VRZELI V DELU ČLANOV OBČINSKEGA ZBORA PROIZVAJAL-
CEV - SUHA ŠTEVILKA O DELAVCIH V ORGANIZACIJAH ŠE
NE POVE VSEGA

Vrzel v delu članov občinskega zbora proizvajalcev - Suha
številka o delavcih v organizacijah še ne pove vsega.

Praktičnem, premalo posluha za potrebe in težnje kolektivov,
premalo sistematičnosti in prilagojenosti pogojem in razmeram; tako
in podobne težave zmanjšujejo uspehe samoupravnih organov in
tudi drugih družbenih in političnih organizacij.

Tako so ugotavljali na okraj-
nem sindikalnem občnem zboru,
ko so govorili o delu sindikalnih
organizacij, o delavskih svetih in
o samoupravljanju v gospodarskih
organizacijah na sploh. O tem je
govorilo več navzočih. Zelo jasno
pa je ta problem prikazala Anica
Lokarjeva iz kolektiva Tiskanina
- Inteks. V tem kolektivu je 842
delavcev v raznih organizacijah.
V obratnih delavskih svetih jih
je 227, v raznih komisijah 329, v
centralnem delavskem svetu in
upravnem odboru 96, v izvršnem
odboru podjetja ter v obratnih
odborih sindikalne organizacije
117 itd. Vendar po vsem tem še
ni mogoče trditi, da so delavci v
resnici seznanjeni s problemi
podjetja. Mnoge razprave, ki so
v centralnih organih podjetja
sploh ne pridejo ali pa pridejo
v dokaj drugačni luči do obratov.
Se zmeraj niso našli oblike, kako
seznanjati širši krog kolektiva s
posameznimi problemi, kako or-
ganizirati zbiranje njihovih pred-
logov in jih sistematično posre-
dovati samoupravnim organom.

Hkrati pa se je pokazalo, da tudi
nekateri delavci, ki so izvoljeni v
posamezne organe, nimajo veselja
niti smisla, drugi pa se niti ne
potrudijo, da bi o delu teh posa-
meznih organov seznanjali vsaj
delavce, s katerimi se vsak dan
srečujejo na delu. Skratka - de-
lavci včasih zelo malo vedo o te-
žavah in problemih celotnega ko-

lektiva, kaj šele, da bi bili sezna-
njeni s problemi širše komunalne
skupnosti.

Ob tem pa smo že prišli do
vprašanja sodelovanja kolektiva v
komunalni skupnosti občine. Tudi
te podatke je Lokarjeva zbrala in
jih prikazala, in sicer skozi priz-
mo dela občinskega zbora proiz-
vajalcev. Iz njihovega kolektiva
sta dva člana tega občinskega or-
gana. Njihova udeležba pa je bila
na teh sejah komaj dobro nad po-
lovico. Vendar je to le statistični
podatek. Slabo je, da organizacije
v kolektivu niti ti odborniki z
druge strani ne poiščejo stikov.
Sindikalna organizacija na primer
ni nikdar zahtevala od teh članov,
da bi tolmačili posamezne proble-
me, čeprav bi bilo to včasih zelo
potrebno. Kvečjemu so ob takih
priložnostih iskali podatke iz
občinske administracije, kar je
povsem napačno. Hkrati pa so
tudi odborniki bolj ob strani: ne
udeležujejo se sej niti centralnih
organov samoupravljanja niti sin-
dikalne organizacije, če niso tam
izvoljeni itd.

Takih in podobnih težav je pov-
sod dovolj. Zato jih ne kaže pu-
ščati v ozadiju, marveč jih je tre-
ba prikazovati, se z njimi spopri-
jemati in odstranjevati ovire za
uvajevanje samoupravnih orga-
nov v podjetjih in težiti za čim-
boljšim sodelovanjem med kolek-
tivi in komunalnimi skupnostmi.
K. M.

TOKRAT V SLIKI

20 LET LJUDSKE REVOLUCIJE

PRISEGA

Ze prve partizanske čete (poleti 1941) so uveljavile pravilo, da morajo vsi borci zapriseči. To je menda pravilo v vseh vojskah na svetu. Partizani so to opravljali v svojstvenih, najtežjih pogojih. Večje enote, ki so se formirale v poznejših letih, so včasih imele več prostosti. To zlasti velja za enote, ki so zaprisegle v jeseni 1944, po veliki mobilizaciji v NOV. Toda prve čete v letu 1941 in v prvih letih vojne sploh so zaprisegle tajno, tiho in skromno. Vendar je bila zaprisega zmeraj svečan dogodek.

Ivan Jan opisuje, da je dogodek v Pokljuškem bataljonu napravljen nanj nepozaben vtis. O tem doživljanju pravi takole:

»Zbrali smo se pod košato bukvijo v velikem polkovniku. Stari borci so bili zadaj, novinci pa smo stopili v notranji krog. Ves bataljon je stal mirno. Puške so bile tesno ob ramah, leve pesti pa na prsih. Pod zastavo, ki je vihrala z bukvje, je komandant Izток najprej čital besedilo prisege, novinci pa so za njim ponavljali:

Jaz, partizan osvobodilne vojske slovenskega naroda, ki se z ramo ob ramo z delavsko — kmečko Rdečo armado Sovjetske zveze in vseh ostalih narodov, ki bijejo boj za svobodo, borim za osvoboditev in združitvijo slovenskega naroda, za bratstvo in mir med narodi in ljudmi, za srečno bodočnost delovnega človeka, prisegam pred svojim narodom in svojimi soborci, da bom vse svoje sile in sposobnosti posvetil osvobodilni stvari slovenskega naroda, delovnih množic in vsega osvobodilnega in naprednega človeštva v sveti vojni proti fašističnemu tlačitelju in barbarom, da ne bom prej zapustil partizanskih vrst, v katere sem prostovoljno in zavestno vstopil in da ne bom prej odložil puške, dokler ne bo osvobodjena zadnja ped slovenske zemlje.

Na vseh obrazih je bila globoka resnost in vsak izmed nas se je zavedal, da je s tem postal borec do zmag ali smrti. Ze pred prisego smo lahko opravljali samo določene dolžnosti, za katere smo se javljali pogosto prostovoljno. Taka dela so bila: nabiranje drv, prinašanje vode, po katero je bilo včasih treba iti uro ali še več daleč, odhajanje v prehranjevalne akcije, pomoč v kuhinji in podobno. Sele po prisegi smo lahko postali tudi stražarji.

EKSPLOZIJE V ZALEM LOGU

V noči med 3. in 4. oktobrom 1944. leta je IV. bataljon Slandrove brigade popolnoma uničil štab Črne roke za Gorenjsko, ki se zbral v Zalem Logu pri Cerkljah. Z dvema eksplozijama so porušili stavko, v kateri se je zbral in utrdil štab »Črne roke in večina njih je našla smrt pod razvalinami. Poleg drugega so pri njih našli tudi spisek 73 domačinov, aktivistov Gorenjske, ki so jih nameravali pobiti oziroma izdati Nemcem.

Ljudje in dogodki

Hladna vojna v Berlinu ima tudi komične trenutke. Najbolj znan ameriški televizijski reporter Jack Paar je pred kratkim razmestil svoje televizijske kamere tik na meji z Vzhodnim Berlinom v prometni Friedrichstrasse, da bi na najbolj napeti točki sveta posnel na televizijski zaslon zabavno oddajo, ki jo z velikim zadovoljstvom spremljajo petkrat na teden milijoni ameriških televizijskih gledalcev. Da bi bila ironija berlinskega položaja še večja, si je sposodil skupino ameriških vojakov, ki je z lahkimi orožjem sodelovala v tej televizijski reviji. Seveda so »sposojeni« vojniki kaj kmalu pozabili na Brandenburška vrata in bodečo žico na meji. Iz perspektive Vzhodnega Berlina je ta revija izgledala povsem drugače. Vzhodnonemške policijske straže niso takoj dejale pomena revije, ker so v njej nastopili tudi z oklepni vozili. Ameriški se je s plazom člankov vsul na prireditelja. Senatorji Kongresa in general Pentagona so zahtevali, da se takoj uvede preiskava. New York Times je pisal, da je treba obžalovati, da se televizija meša v državne posle, med planetarne poletje in v hladno vojno.

Ob istem času je ameriški časopis »Christian Science Monitor« zapisal na račun Nemčije te misli: »Delitev Nemčije pomeni del cene, ki jo bo moral nemški narod plačati za Hitlerjevo norost. Cena je blazno visoka, toda Zahod ni pripravljen na vojno, da bi preprečil plačilo tega računa.« Ta izvešček iz lista, ki večkrat izraža vladna stališča, je bil prvi znak, da se skemu »odpadništva« so se pridružili Amerikanci, ki so prej hoteli vskladiti svoja stališča z »neuročeni« de Gaulleom. Bonnški zunanji minister je bil postavljen pred dejstvo, da so zahodna načela o »emciji in Berlinu morali prilagoditi modernemu razvoju. Bonn ob preštevanju izgubljenih glasov na parlamentarnih volitvah ni bilo tega težko dopovedati.

Berlinsko kolo ravnotežja

Na sedežu Združenih narodov v palači, kjer »tiha diplomacija« uspeva za zaprtimi vrati sodobne ameriške arhitekture, sta se sedela v vrsti zaupnih srečanj sovjet-ameriški minister Gromiko in državni sekretar za zunanje zadeve ZDA Rusk, ki sta drug drugega prijazno snubila za znamenje za zeleno mizo. Gromiko je najbrž povedal plešastemu Amerikancu, da ga zaskrbljuje porast vojne moči Zahodne Nemčije. Rusk pa se je spotalnik ob obnovitvi sovjetskih poskusov z jedrskim orožjem.

Po najnovejših vesteh so menda Amerikanci pripravljeni popustiti ruskim zahtevam glede Berlina, če bi dobili zagotovilo, da ne bodo okrnjene zahodne

pravice v Zahodnem Berlinu, da bo zahodnoberlinsko prebivalstvo obdržalo meštanske svoboščine in da bo samo odločalo o obliki družbene ureditve. Prosti dostop do Berlina bi morali urediti z mednarodno pogodbo in bi vselej prevzele jamstvo. Zahodne države bi bile v zameno za takšno jamstvo pripravljene popustiti v svojih stališjih glede delitve Berlina, ki jo je povzročil

sklep Ulbrichtove vlade o zaporu meje. Nemški demokratični republik bi priznali pravico omejitve vrhovnosti nad mednarodnimi dohodi v Berlin. Ameriška vlada bi opustila močnje v Zahodnem Berlinu, ki so naprjene proti Vzhodu. Kot prvo bi opustili ameriški oddajnik in ga priključili berlinski radijski postaji. Čepravno zavezniki nadzorstvo v Berlinu naj bi naposled zamenjali z nadzorstvom Združenih narodov.

Tvegano je ugibati, če je na tej osnovi možno urediti sedanjo berlinsko krizo. Napovedi o obeh straneh so precej spodbudne, čeprav se jih lotitvajo z ro-kavicami odmerjenosti.

Zdravko Tomažič

Nekaj o kranjskem kinu

Preteklo soboto sem bil na zadnji večerni predstavi ameriškega filma Mladi Levi. Vstopnico sem si kupil okrog treh popoldne. Zanj sem moral plačati običajno ceno, razen tega pa še prispevek zaradi izredne dolžine filma in rezervacije. Da, tudi rezervacije, čeprav sem karto kupil brez predhodnega rezerviranja. Na vprašanje, zakaj moram plačati rezervacijo, mi je prodajalka odgovorila precej jasno: »Večernih kart še ne prodajamo, če pa jih hočete že sedaj, morate plačati rezervacijo.«

Ker sem bil že prej večkrat precej začuden nad cenami v kranjskih kinematografih, sem se pozanimal, kakšne so cene v Ljubljani. V vseh kinematografih so enake: od 50 do 90 dinarjev. V Kranju pa

v Centru od 90 do 110, v Storžiču pa od 80 do 110.

V zvezi s tem bi rad odgovore na naslednja vprašanja: Kaj pomeni beseda predpremiere, ki jo v programu kranjskega kina zelo pogosto, če je po veljavnem slovenskem pravopisu 1950 premiera prva predstava? Rad bi še vedel, zakaj morajo biti v Kranju cene najnižjih vstopnic enake cenam najvišjih v Ljubljani. Pripominjam, da me odgovor, da je gradnja kina Center precej stala, ne zadovolji, ker so tudi v Ljubljani gradili nove dvorane in ostali pri enotnih cenah, razen tega pa je bil dober del sredstev za gradnjo nabran že pri cenah v Storžiču, ki so bile že takrat višje kot v Ljubljani? Še posebno rad pa bi vedel, kaj pomeni beseda rezervacija? Po pravopisu pomeni rezervirati pri-

hraniti, pridržati. Zame pa v tem primeru ni nihče prihranil ali pridržal vstopnice, za katero sem plačal rezervacijo.

Bil bi zelo zadovoljen, če bi mi vodstvo kranjskega kinematografa odgovorilo na ta vprašanja in če je mogoče v lepem slovenskem jeziku ne pa v takem, kot ga uporablja pri prevajanju naslovov, ki so na sporedu. — Mito Trefalt

Franjo Zorko

Pozno poletni motiv Foto Perdan

Ljudje smo pač iz takega testa, da silno radi kritiziramo. Včasih je kritika upravičena, včasih pa se spotikamo ob stvari zgolj zaradi spotikanja. Če se bom zdajle spotalnik ob lepo asfaltirano cesto, boste prav gotovo rekli, da iščem dlako v jajcu. Asfaltirani cesti, gladki kot steklo, pa res nimamo kaj očiti. Konec koncev je razlika in kotanjstih cest več kot preveč. Teh se loti, boste rekli. Jaz bom pa le storil izjemo.

V mislih imam cesto 1. maja, ki vodi od višeckega mostu na Hujah do nove šole na Planini v Kranju. Cesti res ni kaj očiti; tako lepa je, da bi se najraje od jutra do večera sprehajal po njej. Kljub temu pa ni brez »greha«. Tako je namreč zamenjena, da prah, papir, smeti, suho listje in druga nesnaga bodejo v oči še tako nezainteresiranega pešca. Menim, da ne bi bilo napak še nekaj investirati v to cesto, čeprav je veljala lepe denarce. Tokrat investicija: dobra metla in malo smisla za čistočo!

Pa še kaj drugega bi kazalo »očistiti«. Recimo koristne ceste: v našem primeru pešce. Če gledam pešce, kako se trumoma sprehajajo po sredi Prešernove ulice v Kranju, me prime, da bi zavpil: »Vsa motorna vozila na pločnike! Zal pa so pločniki preozki, daleč preozki celo za ljudi. Kljub ozkim pločnikom pa bi le kazalo pešcem v tej ulici odmeriti življenjski prostor. Le-ta naj bi bil dovolj širok, da bi bila sredina ceste rezervirana za ostali promet. Le zakaj bi morali avtomobili po tej ulici voziti med pešci vrzalomni slalom. Prostor za pešce bi morda zamenovali z belimi črtami, s katerimi tako radi uravnavamo ostali promet. Morda bi tudi mandatne kazni pomagale?

Potniki, ki se poslužujejo kranjske avtocestne postaje, pozor! Zbiranje prostovoljnih prispevkov za ulico, ki bi potnikom postajala kazala čas. Najbližja javna ura je na gimnazijskem poslopiju, pa se zaradi drevesa s postaje ne vidi. Nikakor pa vam ne priporočam, da bi popražali po času v tamkajšnji prometni pisarni. Utegne se vam pri-

petiti kot tistemu možakarju, ki je povprašal prometnika, koliko je ura. Takole nekako mu je zabrusil iz pisarne: »Kar kupi si uro, potlej boš pa lahko gledal nanjo.« Jaz sem pa medtem sklenil zbrati nekaj tisočakov za novo uro. Seveda am jamči moja Marjana, da je ne bom z zbranim denarjem nikamor prbrisal.

Če se boste kdaj mudili v Prešernovem gaju v Kranju in vas bo pestil dolgčas, si lahko pomagati tudi brez časopisa. Mirno stopite pod arkado sredi gaja in si ogledajte nagrobne plošče, ki so pritrjene na stebre. Kar precej branjajo boste našli na tistih ploščah, ne jamčim pa vam, da se vam ob tistem opolnem pisanju ne bodo obračali žlečadi. Kdo so avtorji tistega pisanja, pisanju in pripomb? Stavim, da podarnemu človeku, ki spoštuje sebe in javni nasad, ne bo kaj takega prišlo na misel. Francjo Prešeren in Simon Jenko, ki jima je gaj posvečen, le nista zaslužila takih izrazov »spoštovanja«. Jutri se bom z voljo in krtačo spravljal nad tisto pisano, če mi bo kdo pomagal, bom vam Vas pozdravlja vaš Bodičar

Aktivnost na vseh področjih

Jesenice (U.) — Komisija za TBC pri občinskem odboru Rdečega križa na Jesenicah se je tudi letos za Teden boja proti tuberkulozi primerno pripravila. V vseh večjih kranjskih zdravstvenih občinah so organizirala zdravstvena predavanja o borbi proti tuberkulozi. Predavanja so bila doslej že na Jesenicah, Javorniku, Blejski Dobravi, Zirovnici in Kranjski gori.

Zelo živahna dejavnost je v tem tednu tudi na šolah v jesenjski komun. Podmladek Rdečega križa je organiziral skupaj z učitelji razna predavanja in pisanje osebnih šolske naloge ob Teden boja proti tuberkulozi. Pet najboljših nalog bo nagradjen. Organizirali so tudi nabiranje sticijo po terenu so podjetjih. Z nabiranimi sredstvi bo po opravljeni akciji posebna komisija za TBC nagradjevala bolnike.

Nekaj misli pred plenumpom Okrajnega sindikalnega sveta

Ideološko delo sindikatov

Vedno bolj se decentralizacija, vedno večje pravice in dolžnosti posameznikov in kolektivov, in to v gospodarskem in družbenem pogledu, silijo sindikate v bolj pogljobljeno, zavestno usmerjeno in zlasti samostojnejše politično delovanje. Vses ta v socialistično demokracijo usmerjeni proces pa naleti na različne ovire, pogojene v preteklosti, zato morajo sindikati že zaradi same politične prakse jemati politični vidik za svoj poglavitni smoter. — Zahteva po zavestni politični analizi pojavov in situacij ter hitrem političnem reagiranju v kolektivnih samih je sedaj večja kot kdajkoli doslej.

Ce že nove zahteve narekujejo področje idejno-političnega dela sindikatov, tedaj ne moremo mimo ugotovitve, da ideološko delo zajema širok kompleks ideoloških problemov, ki se pojavljajo v praksi in izven nje. Ne bi zajeli celote, ko bi to delo omejili zgolj na izobraževanje oziroma na idejno vzgojo. Izobraževanje je le sredstvo za boljše spoznavanje, v tem primeru ideološko izobraževanje za boljše spoznavanje, od-

krivanje in reševanje ideoloških problemov. Prav tako bi ne zajeli bistva, ko bi imeli idejno-politično delo za domeno le nekaterih ljudi. Biti mora kot osnova sindikalne organizacije funkcionalno povezana s celotno njeno dejavnostjo, s sleherni akcijo, s slehernim sindikalnim forumom in z vsem sindikalnim članstvom.

Pomanjkljivosti dosedanjega sindikalnega političnega dela ne smemo iskati le v nepopolnem znanju splošnih političnih smotrov in v pomanjkljivem odkrivanju njihovih odzivov v kolektivnih samih, ampak tudi v nezavednem uvažanju teh smotrov v življenje kolektivov, v neodkrivanje raznovrstnih deformacij in končno v nezavednem organiziranju različnih možnosti za njihovo popolno uresničitev. Se vedno so prepoznani primeri, da se raznim ekonomskim in družbenim spremembam, ki se uvažajo v življenje kolektivov kot posledica naše splošne družbene politike, zadosti le formalistično, le površinsko, nepolitično. Politični koncept, ki se mu mora smiselno prilagajati politična praksa in ki

ga mora dopolnjevati sleherni sprememba v kolektivu, sleherni politična akcija, ekonomska ali družbena, ni vedno jasen in trden.

Temu je vsakekter pripomoglo le pogostno kampanjsko reševanje problemov. Zaradi tega je dostikrat trpela zlasti medsebojna povezanost sicer tematsko različnih, a v bistvu enotnih političnih smotrov. Kadar so se na primer v določenem kolektivu reševali ekonomski problemi, niso bili vedno za njihovo rešitev mobilizirani izobraževalni smotri in obratno, kadar so se reševali problemi izobraževanja, niso bili vedno upoštevani smotri ekonomskega razvoja itd. Iz podobnih vzrokov izvirajo tudi raznovrstni negativni pojavi, ki nastajajo ob pospešeni decentralizaciji v kolektivih, raznovrstni negativni pomisleki na račun ekonomskih emot in njegovega sistema upravljanja.

Posebej je treba poudariti, da se idejno-politično delovanje sindikatov v novih pogojih, ki nastajajo sedaj v kolektivih, bistveno razlikuje od nedavne prakse. Ni mogoče več čakati na politične

direktive, ki jih je treba le mehanično izvajati v kolektivu, ni se mogoče več zlagodovati po drugih kolektivih in probleme šablonsko prenašati. Politično delovanje se glade na to, da je sleherni kolektiv družbeno-ekonomska enota zase, enota s svojimi specifičnostmi razvoja, izrazito individualizira. To pa zahteva mnogo večjo samoiniciativnost in ustvarjalnost, odgovornost in zavestnost, široko razgledanost in sposobnost sleherne sindikalne podružnice. Danes ni mogoče več mimo zavestne uporabe splošne politične teorije za obogatitev prakse in ni mogoče mimo zavestne obogatitve teorije s politično prakso pri samem viru življenja.

Pri tem pa naletimo v prvi vrsti na problem ideološke razgledanosti in zrelosti sindikalnega aktivista. Ugotovljeno je, da so sindikalni kadri v večjih kolektivih v glavnem sposobni, da se odzivajo novim pogojem političnega dela, čeprav je treba takoj dodati, da je kot pogoj za njihovo uspešnost potrebno stalno dodatnost ideološko izpopolnjevanje. Te trditve pa ni mogoče posplošiti na kadre v manjših kolektivih. Njihova politična zrelost se ne kaže le v pomanjkljivem poznavanju teoretičnih izhodišč in v uvažanju tega v politično prakso, ampak tudi v nepoznavanju najosnov-

nejših ekonomskih in družbenih zakonitosti okolja, v katerem naj politično delujejo.

Tu se srečujemo z eno izmed važnih področij ideološkega dela — z izobraževanjem. Novi življenjski pogoji kolektivov ne povzročajo še večje potrebe po boljšem sindikalnem kadru, ampak bistveno vplivajo na vrednost vsestranskega množičnega izobraževanja, saj postaja sleherni proizvajalec tudi upravljavec, politično-družbeni delavec. Kaže, kakor da sindikati kot politični usmerjevalci niso izkoristili vseh možnosti, ki jim jih lahko nudi v zadnjem času dobro razvejen sistem izobraževanja odraslih, kakor da v samem sebi še niso začutili družbenega izobraževanja kot poglavitno gonilno silo za uresničevanje svojih političnih ciljev. Seveda ni mogoče trditi, da družbeno-vzgojnega dela v sindikatih ali izven njih ni bilo, dejstvo pa je, da še ni množično, da še ni obrnjeno sindikalnim smotrom v prid, da je oblikovno togo in vsebinsko ne prilagojeno dejanski družbeno politični potrebi.

Dalje je eden izmed vzrokov pomanjkljivega političnega dela sindikatov tudi v organizaciji, ki ni bila povsem prilagojena novim zahtevam ideološkega dela. Ka-

drov, ki bi se ali v okviru izvenkolektivnih, ali v okviru kolektivnih teles bolj usredotočili na to področje, ni bilo. Problemi so se vse preveč reševali le občasno in priložnostno, kadar se jim že zaradi drugega ni bilo mogoče izogniti. Posledično spoznavanja, poučevanja, analiziranja, opozarjanja na reševanja s pomočjo za to določenih ljudi, je bilo bolj malo. — Sprito tega torej nastane važno vprašanje, kako organizirati politično delo v sindikalnih političnih družnicah in višjih sindikalnih forumih.

Seveda bi bila trditve o popolni pasivnosti ideološkega dela v sindikatih povsem neutemeljena, saj imajo povsem krivica, zakaj vsi sindikati, ki se kažejo v našem družbenem življenju rasejo tudi iz dela in prizadevanj sindikatov. Dejstvo in prizadevanj sindikatov v smislu, je in to kaže situacija v sindikatih samih, da je na naši sindikalni razvojni stopnji ideološko delo velikega pomena. V naši družbeni praksi so bili kvantitativno doseženi poglavitni politični smotri, sedaj pa najnost delu prirekuje v političnem delu prihod iz kvantitete v kvaliteto. Zato na kvaliteten področju postati na kvaliteten področju največ vrzeli. — Slavko Bohanec

(Nadaljevanje prihodnjega)

Kranjski GLAS

Samoupravljanje v Iskri obrodilo prve uspehe

V januarju letos so bile v tovarni Iskra v Kranju postavljene ekonomske enote. Organizacijsko je bil ves sistem razvoja enot zaradi razsežnosti tovarne in obsežnega izbora artiklov razmejen v tri faze. V prvi fazi je bila tovarna razdeljena na 22 EE. Obračun za posamezno enoto naj bi bile produktivne ure. Osební dohodek obračunske enote naj se formira na osnovi priznanega fonda ur in vrednosti za eno uro produktivnega dela. Priznani fond pomnožen z vrednostjo ene ure za vsako obračunsko enoto, pa predstavlja osebni dohodek obračunske enote. Ekonomske enote v prvi fazi razvoja še niso dobile oblike, ki bo vse dogajanje spremljala z določeno osnovo za posamezno delo. Vendar pa je v minulih devetih mesecih moč opaziti precej pozitivnih pokazateljev.

Zanimivo je, da tendenca po najmanjši nove delovne sile pada, čeprav je bilo pred uvedbo ekonomskih enot opaziti težnjo po naraščanju delovne sile. Delavski sveti posameznih EE zdaj temeljito premisljuje in brez predhodne analize ne sprejemajo novih moči, ker s tem škodujejo vsej enoti in tudi sami sebi, kar se odraža v osebni dohodku. — Tudi nadur je običajno manj ko v istem obdobju lani. Statistika kaže, da je lani prišlo na posameznika po 7 nadur — letos pa le 5 nadur. Prav tako varčujejo EE pri potovanjih, dnevnih in režijskem materialu. Vee EE so dobile v prvi fazi za režijski material svoj sklad iz centralnega fonda po lanskem pokazatelju; pri tem je zanimivo, da nobena enota še ni presegla lanske ravni črpanja, čeprav je letos produktivnost večja.

Vee enote so opravile polletno bilanco in predlagale gospodarski komisiji, kateri artikli naj se takoj kompletirajo zaradi prevleke nedovršene proizvodnje; predlagale so tudi odpis nekurantnega materiala in delov iz opuščene proizvodnje.

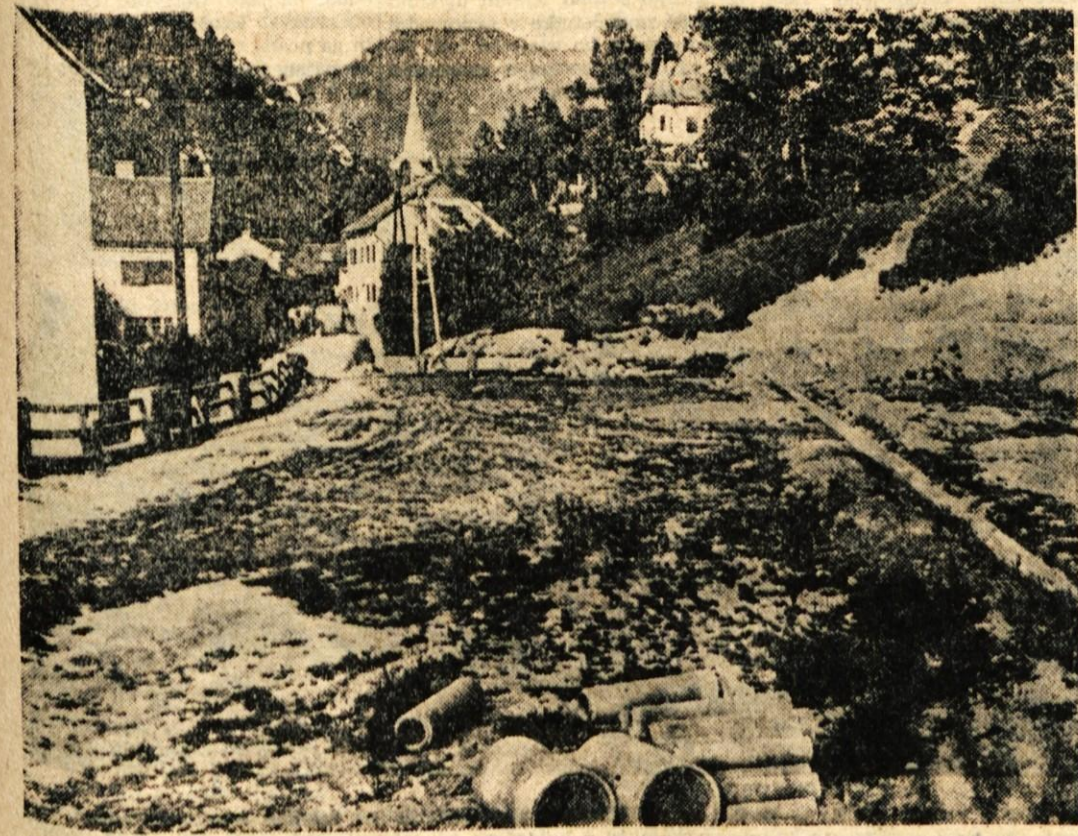
USTANOVILI SO GOZDNI SKLAD

Škofja Loka (P.) — 25. septembra je začel veljati odlok o ustanovitvi gozdnega sklada občine Škofja Loka. Ta odlok je namreč sprejel Občinski ljudski odbor Škofja Loka na seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev dne 31. avgusta.

S sredstvi gozdnega sklada bodo gojili in urejali ter obdrževali gozdove in gradili ter vzdrževali gozdne poti in naprave. Sredstva gozdnega sklada se lahko praviloma dajejo tudi kot kredit za nova gozdozgojstva.

ZDRAVSTVENI DOM IMAJO — NIMAJO PA KADRA

Železniki (P.) — V Železnikih so letos zgradili priklupen zdravstveni dom. Kakor hitro bodo dobili še nekatere potrebne naprave, se bosta v novo poslopje preselili lekarna in ambulanta. Prebivalci Selske doline s ponosom ogledujejo novi Zdravstveni dom, toda pri tem jih tarejo tudi skrbi. Zakaj? Nimajo zdravstvenih delavcev! Predvsem bi nujno potrebovali zobozdravnika. Vendar pa upajo, da se bodo razmere polagoma uredile.

Gradnja pionirskega avtodroma v Trzinu (drugega tovrstnega objekta v Sloveniji) je že dlje na večkrat napovedana tudi otvoritev tega objekta, bo po zadnjih vesteh do otvoritve vendarle tudi prišlo, in sicer ob Dnevu republike, čeprav bo za dograditev potrebnih še novih 200.000 dinarjev

vodnje. Sindikalne podružnice in delavski sveci posameznih ekonomskih enot so s temi predlogi v kratkem času razbremenili obratna sredstva za več kot 500 milijonov dinarjev.

Ozka grla v proizvodnji ekonomskih enot so velika ovira pri izvrševanju plana. Lakirnice, galvanika in vrtilnica niso kos tempu

Mladi pri starčkih

Na osnovni šoli v Predoslah so imeli pretekli teden občni zbor Podmladka rdečega križa. Ob tej priložnosti so sestavili tudi načrt dela v letošnjem šolskem letu.

Sklenili so, da bodo na različne načine čuvali zdravje, pomagali vsakomur v nesreči in skrbeli za mir in soglasje doma in v šoli. V času protituberkuloznega tedna so zbirali denar za pomoč tuberkuloznim.

Na občnem zboru so sklenili, da bodo obiskali Dom onemoglih v Predvoru. Člani folklorne skupine so obljubili, da bodo zaplesali nekaj narodnih plesov. Tudi harmonikar Franc Senk se je odzval vabilu.

V četrtek, 28. septembra, so se napotili proti Predvoru. V jedilnici Doma onemoglih je predsednica PRK v imenu podmladkarjev pozdravila starčke in povedala, da jih želimo razveseliti s plesom in godbo. S programom so bili oskrbovanci doma zelo zadovoljni. Upravnik doma se je nastopajočim za prireditev v imenu onemoglih toplo zahvalil.

Preden so se poslovili, so obiskali tudi bolnike v bolniških sobah.

Tako so podmladkarji in pionirji opravili prvo nalogo letošnjega programa. — Lojze Bernic

OBNOVILI SO ELEKTRIČNO OMREŽJE

Železniki (P.) — Lani so pričeli v Železnikih obnavljati električno omrežje, ki je bilo že zelo zastarelo. — Zgradili so dve novi transformatorski postaji, eno pa samo obnovili. Z obnovitvenimi deli so v glavnem že končali, le na Češnjici bo treba še malo poprijeti. Za vsa ta dela so porabili približno 12 milijonov dinarjev.

PRIOHDNJE LETO

Železniki (P.) — Stanovanjska skupnost Železniki, ki obsega naselja Železniki, Češnjica in Studeno, je predvsem v zadnjem času postala zelo aktivna. Ker v Železnikih skoraj nimajo uslužnostne obrti, se je stanovanjska skupnost odločila, da bo prihodnje leto ustanovila servisne delavnice. V ta namen je kupila stavbo, ki jo bo preuredila za potrebe servisnih služb. V tem posloju bi imeli svoje delavnice čevljarji, kleparji, vodovodni instalaterji in drugi. Nedvomno je, da bodo te servisne delavnice velika pridobitev predvsem za zgornji konec Selske doline.

montažnih enot in zdaj si resno prizadevajo izboljšati to neravnovesje. Vsekakor trdijo, da bo še letos stanje povsem drugačno, ker je uspelo dobiti nekaj novih strojev, med njimi moderno vreteno strožnico in dva navijalna stroja za napetostne tuljave pri števci, ki bosta nadomestila precej delovne sile. Le-ta bo s tem sproščena za druga dela. Prav to delovno mesto je bilo tako ozko grlo, da so delali v treh izmenah, pa tudi ob nedeljah in celo med kolektivnim dopustom.

Novo obliše iz umetne mase bo razbremenilo lakirnico, saj so morali do zdaj vsa pločevinasta obliša lakirati, in teh je bilo na dan več kot tisoč. Galvanike, ki bodo delale tudi v Lipnici, Otočah in v Novi Gorici, bodo razbremenile galvaniko v Kranju.

Premajhna obratna sredstva pa so glede na večjo proizvodnjo letos še vedno pereč problem vseh EE v Iskri. Prav zato se te enote ne morejo razviti tako, kot bi želele. Prav zaradi tega prihaja pogosto do razlik med planirano in realizirano proizvodnjo.

F. D.

Loški DELAVEC

Napotila in priporočila

NOVI PRAVILNIKI NAJ NE POZNAJO NOBENIH TARIF

Občinski sindikalni svet Škofja Loka je poslal pred dnevi vsem sindikalnim podružnicam v Škofljoki občini okrožnico v zvezi z izdelavo pravilnikov o delitvi čistega in osebnega dohodka. Ti pravilniki o delitvi dohodka v gospodarskih organizacijah, ugotavlja okrožnica, bodo zelo pomembni dokumenti in zato morajo sindikalne podružnice aktivneje kot doslej sodelovati pri izdelavi pravilnikov in težiti za tem, da bodo ti dobro in pravočasno izdelani.

Naloga sindikalnih podružnic je, da ta smisel novih pravilnikov tolmajo kolektivno. Na raznih kolektivnih sestankih bodo proizvajalci povedali svoje težnje in mnenja in prav to mora biti ena izmed osnov novih pravilnikov o delitvi dohodka. Vsi proizvajalci so namreč moralno in materialno zainteresirani, da vedo, kako se deli dohodek, ki so ga ustvarili. Zato bodo pravilno organizirani kolektivni sestanki nedvomno živahni in plodni. Organi delavskega samoupravljanja pa naj na podlagi teh razprav in potreb podjetja določijo najugodnejše smernice za izdelavo pravilnikov. To je namreč pomembno prav zato, ker bodo organi samoupravljanja kasneje lahko smotno gospodarili samo tedaj, če bodo sredstva čistega dohodka sorazmerno delili na osebne dohodke in potrebe podjetja. Pri tem bodo morali v delovnih kolektivih upoštevati, da bodo verjetno sredstva za potrebe podjetja v sedanjih zneskih prenizka in da bo treba formirati lastne sklade obratnih in investicijskih sredstev.

V pravilnike o delitvi osebnih dohodkov naj podjetja ne vnašajo nobenih tarif iz dosedanjih pravilnikov. Osební dohodki slehernega proizvajalca oziroma zaposlenega morajo biti odvisni le od uspeha posameznika in uspeha gospodarske organizacije kot celote. Čas, prebit na delovnem mestu, ne more biti osnova ali

merilo za delitev osebnega dohodka. Le tako bomo namreč odpravili to, da bi nekaterim posameznikom zagotavljali osebni dohodek že vnaprej.

V nekaterih podjetjih prav v tem času ustanavljajo ekonomske enote. Zato je treba v novih pravilnikih tem decentraliziranim samoupravnim organom zagoto-

Tržiški VESTNIK

V BPT novi izračuni ugodnejši

Polletni obračun v BPT je dal naslednje številke: plan realizacije je bil dosežen s 45,7 odstotka, plan izvoza s 68,2 odstotka, količinska proizvodnja s 49,2 odstotka, gospodarske investicije s 6,8 odstotka in plan negospodarskih investicij s 46,4 odstotka. Medtem ko je delovni kolektiv v glavnem ostal pod planom zaradi prodaje (odjemalcev, ki niso plačevali starih dobav, ni pošiljal novih pošiljk), je bil tudi odstotek proizvodnje v posameznih oddelkih BPT precej manjši, kot pa

to kažejo izračuni po osmih mesecih letos. Z zaključkom junija sta bila pod planom predelnica in oplemenitilnica, v osmih mesecih pa je ostala pod planom le še motovilnica, ker je bila proizvodnja kmotke preje zelo nizka. — Ostali štirje oddelki pa so v osmih mesecih plan proizvodnje glede na letno obveznost že presegli, in sicer je predelnica dossegla v prvih osmih mesecih letos plan s 100,9 odstotka, sukalnica s 104,52 odstotka, tkalnica s 102,51 odstotka in oplemenitilnica s 100,06 odstotka (motovilnica 94,51 odstotka). V celoti ti računi oziroma proizvodnja v BPT zadovoljujejo in vse kaže, da bo delovni kolektiv predvideno družbeno obveznost za leto 1961 ne le dosegel, temveč lahko tudi presegel. — B. F.

O problemih gospodarjenja

Trzin (n.n.) — V petek bo zasedal plenem Obk ZK. Glavna točka dnevnega reda bo razprava o gospodarskih problemih.

Pretiravanje je odveč

KRIZE (n.n.) — Prometna vrednost je še vedno ponekod precej pomanjkljiva, medtem ko pa drugod v škri, da bi preprečili nesrečo, tudi pretiravamo. Takšen primer je z železniškimi zapornicami v Krizah. Vlak, ki pripelje iz Kranja, ni še niti prišel na tamkajšnje postajo, a zapornice, ki so približno 500 m bliže Trzinu, so že zaprte. In pogost pojav je, da melorna vozila večkrat čakajo pred zapornicami tudi po deset minut (seveda brez potrebe)! Se več, precej časa je treba čakati, včasih tudi potem, ko je vlak že prečkal cesto! — V tem primeru ne gre več za škri, za vestno opravljanje službe ali za prometno varnost, saj to že prehaja v pretiravanje, ki je prav gotovo povsem odveč.

Plenum SZDL

Trzin (B. F.) — Danes ob 17. uri bo v sejni dvorani občinskega ljudskega odbora zasedal občinski plenem SZDL. Člani plenema bodo sprejeli dokončna stališča glede občinskega posojila in se pogovorili tudi o nekaterih kadrovske spremembah.

Na vrsti je družbena prehrana

TRZIC (n.n.) — Ze dlje je mesecem svet pri tržiškem občinskem ljudskem odboru skoraj najaktivnejši svet za blagovni promet. Le-ta je doslej imenoval tudi že več komisij, med katerimi je tudi komisija za probleme družbene prehrane tržiških delavcev. V sodelovanju z občinskim centrom za napredek gospodarstva bo najprej izdelala analizo o stanju družbene prehrane in nato skušala ta problem načrtno reševati, kar doslej ni bil primer.

Laž ima kratke noge

Trzin (B. F.) — Zaključka, kaj je s prikrievanjem poslovanja v podjetju »Novost« — obrat Trzin, še ni. Kako je potekalo tam poslovanje, pa je že bolj ali manj znano in gre vsekakor za precej hude prekreske.

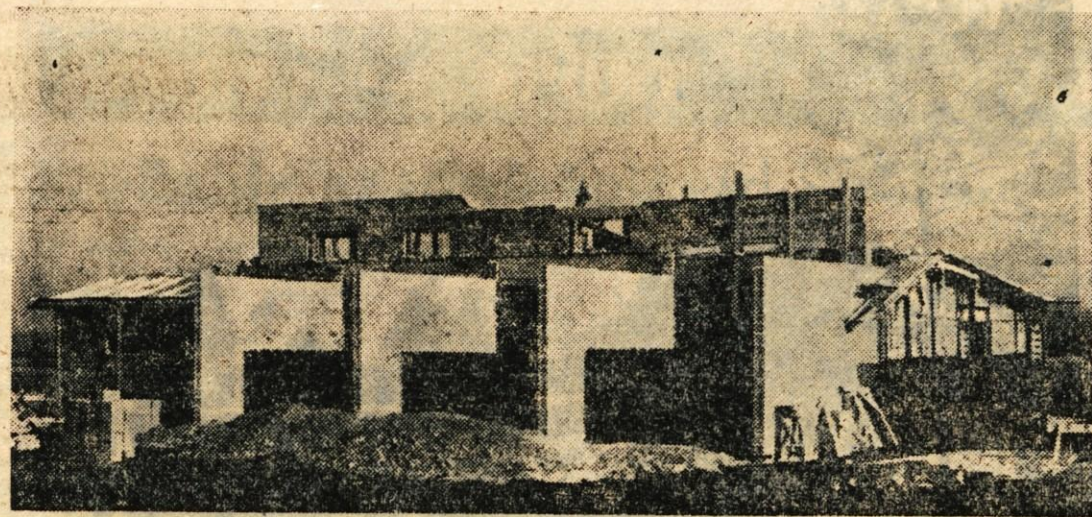
Pred kratkim je tržna inšpekcija pregledala poslovanje tega obrata in ugotovila, da obrat ne ustvarja tistega izkupčka, kot bi ga moral, saj je bila proizvodnja po zapisnikih zadovoljiva. Brez olepšavanja in pretiravanja — gre za goljufijo, ki je trajala tri mesece.

Sest delavcev v tamkajšnjem obratu bi moral mesečno izdelati določeno količino umenjenih plašev (in podobnih oblačil), vendar tega ni izdelalo. Obratovodja je namreč dovolil, da je omenjenih šest delavcev delalo povsem druge reči, ki so menda v zvezi tudi

s sušmarjenjem. Kljub temu pa je zabeležil, da so delavci izvršili vse obveze do podjetja in so bili za to zapisano delo tudi izplačani.

In na vrsti je bila inventura! Predpisanih in tudi vknjiženih izdelkov ni bilo. Zaradi tega so bile, kar je razumljivo, zaloge v skladišču prevelike. Toda obratovodja je zadevo mislil »prebrisan rešiti«. Vse zaloge je skril na podstrešje!

Laž ima kratke noge, kot pravimo. Pregovor je obveljal tudi tokrat. Računi so pokazali, da nekaj v podjetju »Novost« v Trzinu ne more biti v redu in inšpekcija je kaj lahko odkrila nepredelan material na podstrešju. — V tem primeru gre torej res za goljufijo, za krivi obračun, ki ga ne bi bilo treba še posebej komentirati.

Na Zlatem polju v Kranju gradijo razdelilno transformatorsko postajo, ki jo bosta napajali z električnim tokom hidrocentrali v Mostah pri Zirovnici in v Medvodah. Gradnja v prvi fazi bo veljala okrog 90 milijonov dinarjev. Del zneska bo prispeval Elektro Kranj iz lastnih skladov, ostalo pa bodo krili s krediti in s prispevki kranjskih podjetij. Trafo postaja bo imela dva transformatorska motorja s skupnim učinkom 12 MVA, in bo namenjena razdeljevanju električne energije potrošnikom v Kranju — S. S.

Prenehajmo s staro prakso

Tokrat nekaj kritičnih pripomb na račun cerkljanskega in nekaterih okoliških krajevnih odborov. —Pravzaprav gre za ustaljen običaj v teh krajih, ki pa nima, gledano z narodopisnega stališča, ničesar takega, kar bi v današnjem času še kazalo ohraniti. Tu je misljeno obveščanje prebivalstva z vsebino raznih razglasov in objav.

Krajevni urad v Cerkljah se največkrat ne poslužuje razglasnih desk, temveč se še vedno poslužuje večstoletne tradicije: klicarja, ki ob nedeljah pred cerkvijo pre-

bere prebivalstvu razglase in objave. Podoba je, kot da so stvari namenjene zgolj vernikom, ne pa tudi ostalemu prebivalstvu.

Na cerkljanskem krajevnem uradu se sicer branijo, češ da nimajo razglasnih desk, kamor bi izobežali razna obvestila namenjena prebivalstvu. Pravijo tudi, da je ObLo Kranj zaradi tega nena- vadnega obveščanja prebivalstva že pred časom obljubil oglasne deske, vendar je le ostalo pri obljubah. Težava je v tem — tako trdijo na krajevnem uradu — da

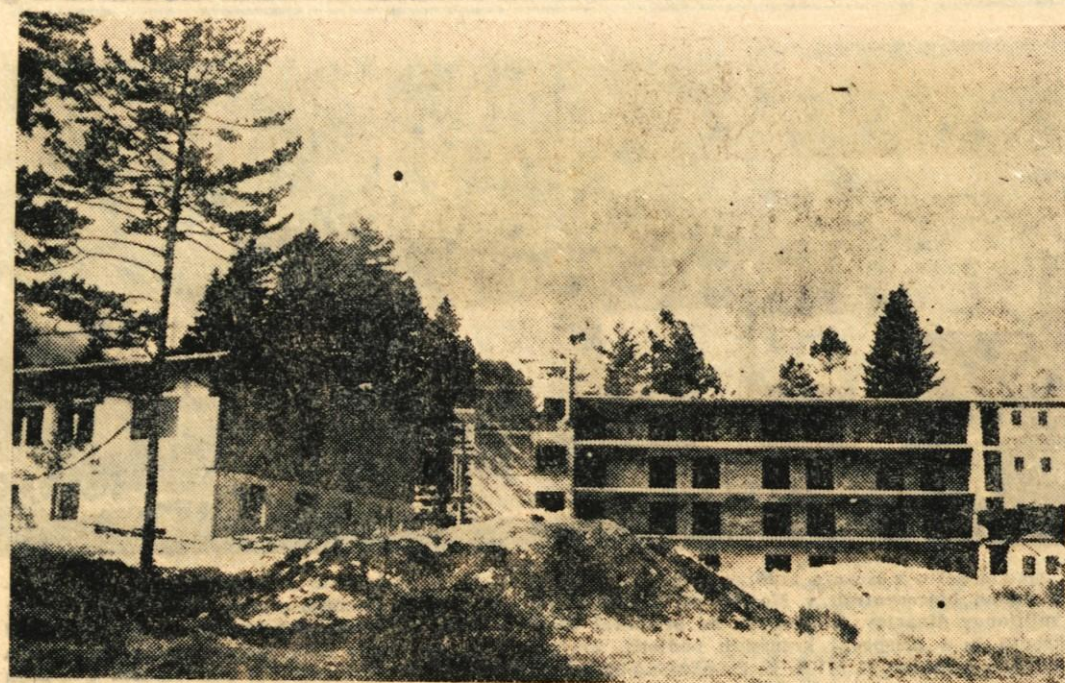
obvestila pogosto že po krajšem času izginejo iz oglasnih desk.

Usnega obveščanja prebivalstva se poslužujejo tudi v nekaterih drugih krajih. Naštejmo jih: v Brnikih, Velesovem, Zalogu, na Senturški gori in verjetno še kje drugje. Morda ta, za današnje čase precej zastarel pojav, ni značilen zgolj za kraje na območju kranjske občine, temveč se takšnega obveščanja poslužujejo tudi v nekaterih drugih krajih na Gorenjskem.

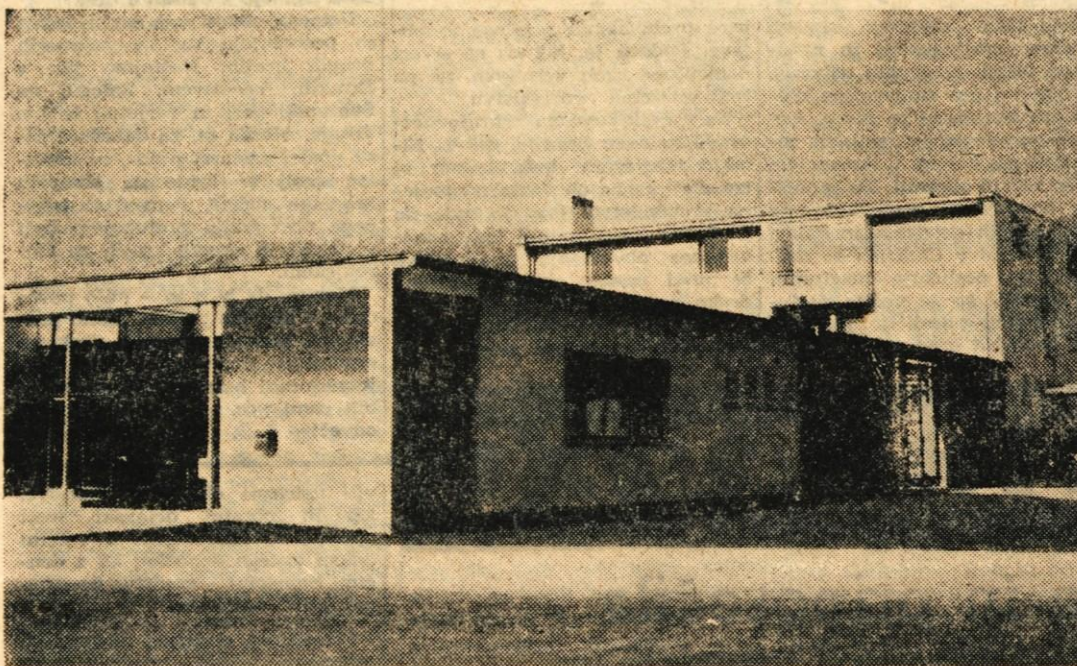
Menim, da bi s to — milo povedano — smešno prakso, lahko prenehali. Nabava oglasnih desk ne predstavlja investicije, ki ji krajevni uradi oziroma odbori ne bi bili sami kos. — Vsak izgovor je odveč! — S. S.

viti ustrezne ekonomske osnove. EE in obratni delavski sveti upravičeno razpolagajo z večjim delom čistega dohodka; ali z drugimi besedami — sredstva ne sme- mo deliti centralno.

Pravilnika o delitvi čistega in osebnega dohodka morata zagotoviti stimulativnost; pospešiti morata iskanje in smotno izkoriščanje rezerv, izboljšanje delovnih postopkov, boljše organizacijo proizvodnje, zmanjševanje zalog in hitrejšo obračunavanje sredstev. V novih pravilnikih morajo delovni kolektivi računati tudi s sredstvi za stanovanjsko izgradnjo, za odhiti in kulturno razvedrilo delavcev. — P.

V bližini Bohinjskega jezera gradijo počitniški dom, ki ga investira republiški zavod za socialno zavarovanje

Nova pošta v Radovljici je že dograjena; otvoritev bo v tem mesecu

PRED ZIMSKO SEZONO

KRANJSKA GORA — Kranjska gora se razvija iz kmečke vasi v turistični kraj. To je prva ugotovitev, če prideš pod Vitranec za novicami, da bi o njih kaj napisal.

Prenovljena smučarska proga na Vitrancu, nov motel, nove vlečnice za smučarje, vse to daje slutiti, da se tu resno pripravljajo na zimsko turistično sezono.

»Rad bi videli, da bi imeli, še preden bo zapadel sneg, vse pripravljeno,« mi je povedal direktor žičnice Vitranec, tovariš Vid Cerne. Pogovor sva nadaljevala še naprej, s kakšnimi problemi se bodo v Kranjski gori še srečevali med zimo. Tovariš Cerne je nadaljeval:

»V Kranjski gori zapade vsako leto precej snega, tudi dva do tri metre. Zato imamo največji problem s čiščenjem snega. Delavcem nimamo dovolj na razpolago, da bi sneg pravočasno odstranjevali, zato smo s pomočjo kmetijske zadruge v Kranjski gori naredili plug, ki nas je veljal okrog 100 tisoč dinarjev. Z njim bomo predvsem čistili stranske poti, ki so precejšnjega pomena za zimski turizem pri nas. Omenim naj samo primer, ko so lani prišli v hotel »Eriko« nekateri tuji gostje, je čez noč zapadlo precej novega snega. Zjutraj so hoteli odpotovali, in ker mi ceste nismo pravočasno očistili, so gostje iz Erike avtomobil do glavne ceste kar prenesli.«

Parkirni prostori bodo letos v Kranjski gori spet problem. Domači turistični delavci ugotavljajo, da sedanji parkirni prostori ob žičnici, pri motelu in pred hotelom »Razor« ne bodo zadostili potreb številnih obiskovalcev Kranjske gore z avtomobili. Ta problem bodo Kranjskogorčani rešili na ta način, da bodo očistili sneg tudi z nekaterih dvorišč in jih zasilno pripravili za parkiranje. Da je to potrebno, nam pričajo tudi podatki, ker je že lani dnevno, posebno pa ob nedeljah, prišlo v Kranjsko goro nad 500 osebnih in drugih avtomobilov. Letos, ko bo nova smučarska proga, pa pričakujejo še večji obisk.

M. Zivkovič

Marljivi jeseniški planinci

Jesenice (M. Z.) — Tudi letos so jeseniški alpinisti izvedli mnogo plezalnih vzponov. Sedemnajstčlanska odprava pod vodstvom velikega ljubitelja Alp, dr. Dolharja je obiskala tudi Zahodne Julijske Alpe.

V štirinajstih dneh so planinci kljub slabemu vremenu spoznali prelep del slovenskega planinskega sveta na skrajnem zahodnem delu dežele. Čez štirinajst dni so se vrnili domov zadovoljni in z lepimi vtisi z Zahodnih Julijskih Alp.

Jeseniški KOVINAR

Vsebina in kvaliteta dela

Skoraj je že postala navada, da prav sedaj organi družbeno-političnih organizacij proučujejo dosežene rezultate in pomanjkljivosti v pretekli »sezoni« in tudi program za prihodnje obdobje. Na Jesenicah sedaj razmišljajo, kako bodo sestavili program dela za jeseniški in zimski čas. Pred očmi je zlasti vloga, osnovna smer in vsebina ideološkega izobraževanja, ki ne more biti izolirano od celotnega našega razvoja in sistema družbenega samoupravljanja.

Sprehod po Hrušici

V vasi s tremi klanci, kot jo imenujejo domačini, se te dni srečujejo s mnogimi problemi. Tu dela precej raznih organizacij, in sicer od Socialistične zveze, Ljudske mladine, stanovanjske skupnosti, Zveze komunistov, DPM pa vse do gasilske organizacije. Nekatere so bolj aktivne, druge manj. Kako je v resnici, si oglejmo v temle zapisu.

● **Stanovanjska skupnost** bolj slabo dela. Kot vse kaže, se stanovanjska skupnost na Hrušici še ne zaveda položaja, ki ga ima na svojem področju. Njeno delo ne gre tako v redu, kot bi moralo iti. Precej je nalog, ki so v njeni pristojnosti, bodisi s področja varstva otrok, ustanavljanja servisov in raznih drugih oblik dela. Toda vsega tega so se na Hrušici oprijeli le v manjši meri. Prav zato niso izpolnili krajevnega družbenega načrta. O vsem tem so se temeljito pogovorili tudi na zadnjem sestanku osnovne organizacije Zveze komunistov.

● **Dom družbenih organizacij.** Ta je sedaj v gradnji. Kot so se pogovorili na zadnjem zboru volivcev na Hrušici, kaže, da se bodo domenili, da bi prenesli predvidena sredstva za gradnjo doma družbenih organizacij na Hrušici. Prav zaradi pomanjkanja prostorov nekatere družbene organizacije na Hrušici ne delajo.

● **Voda in vodovod.** Zaradi sušnih dni je tudi na Hrušici nastal problem z vodo. Dnevno je bila odprta le pičli dve uri. To pa je vsekakor premalo za vsakdanje potrebe.

Pri gradnji novega vodovoda so dela nekoliko obstala, ker Komun-

likor bolj se razvija socialistična demokracija, tem bolj se bogati naše politično in idejno življenje in toliko jasneje se začrtava potreba po množičnem ideološko-političnem izobraževanju. Potreben bo ostrejši kriterij pri izbiranju vsebine in kvalitete dela pri ideološkem izobraževanju. To je povsem razumljivo, saj se vse bolj koristijo sodobna sredstva za informiranje ljudi (tisk, radio, televizija, film, knjige itd.). Udeleženci raznovrstnih oblik izobraže-

vanja na Jesenicah pričakujejo v tej sezoni, da bodo spoznali res nekaj novega.

Tako v akcijskem programu komuniste za idejno-vzgojno delo pri Občinskem komiteju ZKS na Jesenicah zasledimo, da bodo osnovne organizacije Zveze komunistov v kratkem razpravljale o številnih vprašanjih, ki se tičejo notranje vodstvene kadr, novih članov in zunanje politike, izobraževanja Zveze komunistov, individualnega izobraževanja, delitve dohodka, razprave o novi ustavi itd.

Se posebej se bodo posvetili politični šoli, ki bo na Jesenicah v kratkem pričela z delom. Politika šola bo razdeljena v dva oddelka in jo bo obiskovalo okoli 60 članov Zveze komunistov. Šola bo trajala štiri mesece in bo nudila slušateljem čimširše poglede na družbeno-politično ureditev FLRJ, sodobne družbene procese v gospodarstvu itd.

Opazimo, da hočejo biti na Jesenicah pri izobraževanju kar najbolj aktualni, da bo sistematično izobraževanje prilagojeno času, družbeno ekonomskim procesom, ter neposrednim zahtevam Zveze komunistov in drugih članov naše skupnosti.

Razen tega so na tem sestanku ugotovili, da je mladina na Hrušici zelo nedelavna. V najkrajšem času bodo sklicali mladinsko konferenco in se tudi o teh stvareh temeljito pogovorili. — M. Zivkovič

51 KOPALNIH DNI

JESENICE (J. P.) — Na novem kopalšču na Jesenicah, ki so ga izročili namenu letošnje poletje, so imeli to sezono 51 kopalnih dni. Sezona se je na Jesenicah začela nekoliko pozno, ker kopalnice še ni bilo dograjeno, razen tega pa jo je oviralo tudi slabo vreme. Kljub temu so zabeležili 28 tisoč 239 obiskovalcev ali povprečno 553 kopalcev na dan. — Največji obisk v enem dnevu je bil 1292 kopalcev. Čeprav je bilo kopalnišče v septembru uradno že zaprto, so nekateri izkoristili lepo sončno vreme in se kopali. Kopalnišče je vedno na razpolago tudi vsem sosednjim jeseniškim šofam za njihove telovadne ure.

Radovljjska KOMUNA

Večje sodelovanje delavcev

(Nadaljevanje s 1. strani)

pravami na novo delitev dohodka menil, da delavci pri pripravi zelo težko sodelujejo, ker se v knjigovodstvo ne spoznajo. Predlagal je, da bi stipendiral in usposabljal za vodilna mesta v upravi čimveč takih ljudi, ki bi bili sposobni in bi želeli delavcem na preprost način razložiti predvidene ukrepe, o katerih mora na primer delavski svet odločiti. Tako pa delavci velikokrat takšno stvar kar potrdijo, ker jo pač ne razumejo. — »V času ko se niso sprejeli novi pravilniki o delitvi osebnih dohodkov, so to nekateri izrabili v svojo korist in si povzeli osebne dohodke visoko nad dopustno mejo,« je menil tovariš Eržen, ki je še poudaril, da je dopuščanje osebnih prejemkov visoko nad 100 tisoč dinarji daleč od socialistične morale, predvsem če se to zgodi v podjetju, v katerem so tudi osebni dohodki pod 15 ali celo okoli 8 tisoč dinarjev. Tovariš Eržen je opozoril še na to, da bi morali gostinski in turistični delavci sedaj, to je ob koncu sezone takoj začeti s pripravi na prihodnjo poletno sezono in v prihodnje v turistične namene tudi bolje izkoristiti gorenjske zanimivosti.

Tovariš ing. Mkež je med drugim dejal, da komunalne potrebe in razni objekti družbenega standarda ne bi smeli iti le na breme občinskega proračuna, ampak bi morale gospodarske organizacije bolj poskrbeti za to, da bo njihov delavec tudi po delu živel v urejenem okolju. Tovariš Vidč se je posebno zadržal pri osebnih dohodkih. Povedal je zanimivo ugotovitev, da v podjetjih, kjer so izredno veliki razponi med najnižjimi in najvišjimi osebnimi dohodki, o tem sploh ne razpravljajo, ampak so člani sindikalnih podružnic postali pozorni na to šele

takrat, ko jih je na to opozoril občinski sindikalni svet. Tovariš Jensterle je razpravljal o tem, da je v sklopu vsega našega sistema vedno manj oblastvenih posegov, zato se povečuje vloga političnih organizacij. Strinjal se je s tem, da je treba delavcem govoriti enostavno in konkretno ter jim tako omogočiti, da sodelujejo v razpravi. Zato morajo biti v upravnih podjetjih ljudje, ki čutijo te notranje odnose v gospodarski organizaciji, ne pa da so le suhi tehnologi.

Predsednik OO SZDL tovariš Kosir, ki se je tudi udeležil radovljjskega plenuma, je v svoji razpravi nakazal vrsto problemov. Ko je govoril o ekonomskih enotah je dejal, da morajo v njih odločati vsi delavci. Če ne bomo uspeli v tem, ne bomo mogli uveljaviti novega gospodarskega sistema. Posebno pozornost zasluži ureditev odnosov med ljudmi, saj so ti odnosi bistvo vsega. Med drugim je tudi dejal, da vse preveč govorimo o tem, da naj družba uredi to ali ono in pri tem pozabljamo, da smo družba mi vsi. V zvezi z visokimi osebnimi prejemki je pripomnil, da sicer nimamo nikakršne meje, ki bi predpi-

sovala dovoljeno višino, vendar pa bi morali biti taki primeri dobro utemeljeni in članom kolektiva tudi obrazloženi.

Na razpravi so sodelovali tudi drugi udeleženci plenuma. Lahko rečemo, da je plenum uspel. — M. S.

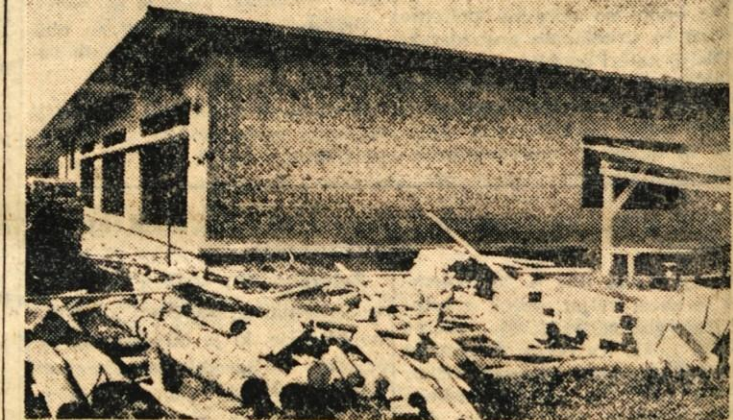
SVEČANOST V SPOMIN PESNICE SULARJEVE

KROPA, 2. oktobra (E. G.) — Več sto ljudi se je včeraj udeležilo odkritja spominske plošče kropski rojakinji pesnici Kristini Sulerjevi. Na spominski svečanosti so sodelovali člani Društva književnikov, oktet jeseniške Svobode, pionirski zbor osemletke iz Lippice in domači recitatorji.

Kroparji so spominsko prireditev dobro pripravili in tako dostojno počastili spomin pesnice Kristine Sulerjeve, ki je bila ob začetku tega stoletja ena izmed izredno redkih slovenskih žena, ki so se s svojim delom uveljavile na kulturnem področju. Prireditev ob odkritju spominske plošče pa je pomembna tudi zato, ker je predstavila pesniško delo mladine, ki ga do sedaj ni poznala.

POSVET S SEKRETARJI ZK NA BLEDU

Bled (J. B.) — Na posvetu, ki ga je pred dnevi vodil sekretar občinskega komiteja ZKS Radovljica Albin Jensterle s sekretarji osnovnih organizacij, so se razen o nekaterih političnih in organizacijskih zadevah pogovarjali tudi o skrbni osnovnih organizacij za delovnega človeka in o medsebojnih odnosih med člani ZK. Pomembna naloga bo sprejemanje mladih ljudi v vrste ZK in njihova politična vzgoja. Zato bodo mlade člane tudi letos sprejeli v politično šolo.

Poslopje Delavske univerze v Bohinjski Bistrici med gradnjo

ZDRAVSTVENO PREDAVANJE

Bled (J. B.) — Na Bledu je bilo minuli petek zanimivo predavanje dr. Boruta Rusa o tuberkulozi in rakastih obolenjih pljuč. Ob tej priložnosti je predavatelj govoril tudi o rezultatih nedavnega fluorografiranja prebivalstva.

PRVE PRIJAVE ZA ZIMSKO SEZONO

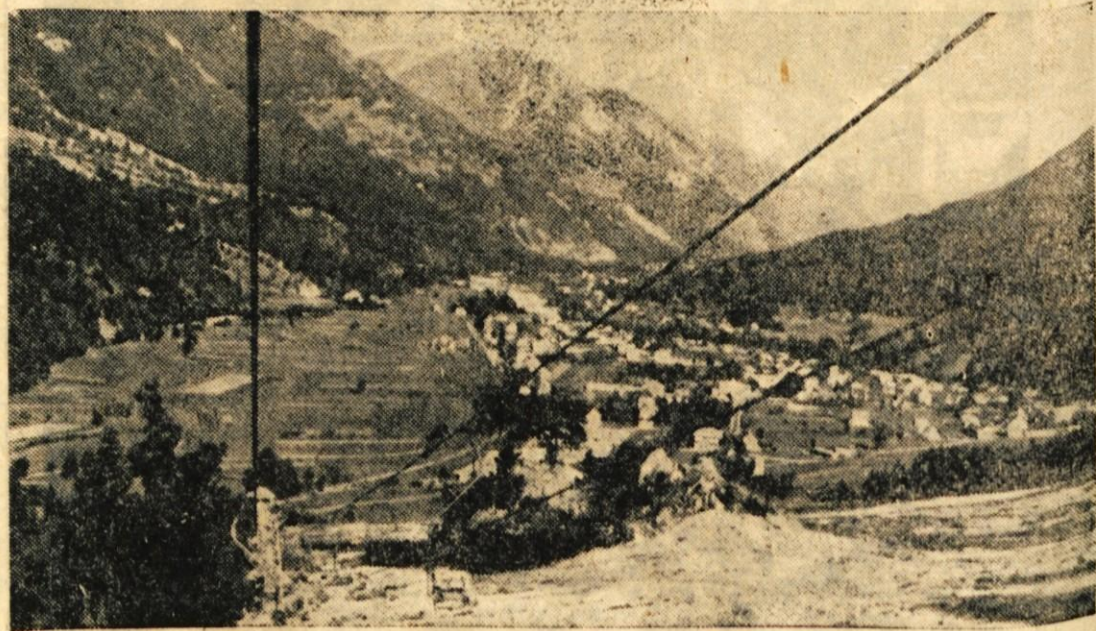
Bohinj (M. S.) — V Bohinju menijo, da se bo zimska sezona v tem kraju dobro razvila šele takrat, ko bo zgrajena žičnica na Vogel, kjer so izredno lepa smučišča. No, kljub temu, da smučarske žičnice na Vogel letos še ne bo, nekateri hoteli ob Bohinjskem jezeru že prejema prve prijave za zimsko sezono. Zaradi ugodnih smučišč za začetnike v neposredni bližini jezera bo verjetno tudi letos tu dobro zastopan inozemski mladinski turizem.

LETOS V NOVIH PROSTORIH

Bled (J. B.) — Delavska univerza na Bledu je že uspešno zastavila za letošnjo sezono. V zadnjem času so se na Bledu in v okoljskih krajih zvrstila predavanja o beograjski konferenci, z rednim poukom pa so pričeli v večerni administrativni šoli ter v ekonomski in tehnični šoli. Ker se pripravljajo na ustanovitev oddelka za gozdarstvo, so te dni pričeli s poukom tudi na posebnem pripravilnem tečaju.

Delavska univerza je pred nedavnimi dobila svoje prostore v Društvenem domu, zato se bo na dejavnost lahko odvijala brez večjih ovir. Ta ustanova ima sedaj dve učilnici in upravni prostor. Vendar kaže, da bodo v prihodnje potrebni še novi, večji prostori.

Na svoji zadnji seji je upravni odbor blejske Delavske univerze obravnaval letošnji delovni načrt in ga poslal vsem podjetjem, organizacijam in ustanovam, da se bodo z njim seznanili.

KRANJSKA GORA (M. Z.) — Doslej so na Vitrancu preuredili že tri četrte smučarske proge. — Menijo, da bo gotova do 10. oktobra. Progo so z buldožerji precej razširili in poravnali vse grebene, tako da se bo možno smučati, ko bo zapadlo le 10 cm snega. Ko bo proga končana, se bodo lahko na njen vrstili najkvalitetnejše alpske smučarske prireditve v evropskem, če ne celo v svetovnem merilu. Razen tega so na Vitrancu že začeli z gradnjo tudi dveh novih vlečnic za smučarje

V vrtcih premalo otrok

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ob tej priložnosti bi želeli z nekaterimi statističnimi podatki dokazati upravičenost ustanavljanja novih varstveno-vzgojnih ustanov in osvetliti pomanjkljivosti, ki jih zaradi neurejenega varstva ugotavljajo zdravstveni delavci.

Medtem, ko je skrb mater za pravičen razvoj dojenčka dokaj velika in ga zato redno prinašajo v otroško posvetovalnico, po otrokovem prvem letu starosti ta skrb naglo upade. Izredno majhno je število tistih mater, ki prinašajo otroke v posvetovalnico tudi še potem, ker menijo, da je otrok izven nevarnosti. Ne upoštevajo, da otrok še vedno potrebuje posebno prehrano (veliko vitaminov, beljakovin), ker se sicer ne more pravilno razvijati. Ker izostane tako zdravniška kontrola nad otroci

ne zajamejo niti 1000. V nekaterih družinah poskrbijo za varstvo otroka med materino odsotnostjo tako drugače, vendar je preveč takih otrok, za katere ni dobro poskrbljeno. Ogledimo si le, kaj ugotavljajo zdravstveni delavci.

Nasprotno pa so otroci v varstveno-vzgojnih ustanovah dvakrat na leto temeljito zdravstveno pregledani, otroški dispanzerji pa vodijo stalno kontrolo nad njimi v zvezi s pojavljanjem otroških nalezljivih bolezni. Zaradi redne in pravilne prehrane se lahko otroci pravilno razvijajo, poskrbljeno je pa tudi za stalno fluorizacijo zob.

Ze te ugotovitve nam torej lahko veliko povedo v prid varstveno vzgojnih ustanov, ne smemo pa prezreti tudi njihovega velikega vzgojnega pomena. Zato naj naloge, ki si jih zastavljamo v Tednu otroka, ne bodo samo predmet razprave, ampak naj se res poiščejo možnosti za njihovo uresničitev.

Na stadionu Rudarja sta se srečali športni ekipi kranjske in trboveljske gimnazije. Srednješolci obeh gimnazij so tekmovali v atletiki, košarki, rokometu, namiznem tenisu in šahu.

Rezultati:
atletika — dijaki 100 m: Pezdrič (K) 12,1; 400 m: Pezdrič 55,3; 1000 m: Guček (T) 2:56,7; višina: Svab (K) 165; daljina: Svab 605; skok: Pezdrič 12,84; kopje: Klečevšek (T) 43,03; 4 × 100 m: Kranj 42,0 — Kranj 42, Trbovlje 34 točk. Dijakinje 60 m: Kovač (T) 8,3; 400

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

Srečanje srednješolcev

Na stadionu Rudarja sta se srečali športni ekipi kranjske in trboveljske gimnazije. Srednješolci obeh gimnazij so tekmovali v atletiki, košarki, rokometu, namiznem tenisu in šahu.

Rezultati:
atletika — dijaki 100 m: Pezdrič (K) 12,1; 400 m: Pezdrič 55,3; 1000 m: Guček (T) 2:56,7; višina: Svab (K) 165; daljina: Svab 605; skok: Pezdrič 12,84; kopje: Klečevšek (T) 43,03; 4 × 100 m: Kranj 42,0 — Kranj 42, Trbovlje 34 točk. Dijakinje 60 m: Kovač (T) 8,3; 400

metrov: Florjanc (T) 1:07,2; višina: Stok (K) 137; daljina: Belčar (K) 41,4; krogla: Turk (T) 9,48; 4 × 100 metrov: Trbovlje 58,6 — Trbovlje 32, Kranj 23 točk.

Košarka — Trbovlje: Kranj (dijaki) 44 : 42 (23 : 18), Trbovlje: Kranj (dijakinje) 31 : 15 (13 : 14). Rokomet — Trbovlje: Kranj 22 : 9 (8 : 7). Šah — Trbovlje: Kranj 2,5 : 2,5. Namizni tenis — Trbovlje: Kranj (dijaki) 0 : 3, Trbovlje: Kranj (dijakinje) 0 : 3. — Povratno srečanje bo verjetno prihodnji mesec v Kranju. — J.

NA STARTU NAJBOLJŠA ISKRA

Letošnja moška rokometna liga se je povečala na 10 članov, čeprav laniški prvak Tržič nastopa v republiškem tekmovanju. Poleg druge tržičke vzte v gorenjskem prvenstvu prvič sodelujeta Partizan iz Radovljice in ekipa kranjskih košarkarjev in plavalcev Triglava.

Po prvih štirih kolih je na vrhu kranjske Iskra brez izgubljenih točk in z odličnim količnikom v golih, ki pa gre na račun slabih nasprotnikov. Ta ekipa je glavni favorit za prvo mesto, najresnejši konkurent pa ji je Storič in verjetno tudi novinec Triglav. Za mesta pri vrhu se bodo potegovali še Križe, Mladost B in Borac. Sava, Duplje in Tržič B precej zaostajajo in bodo prve točke osvojili verjetno šele v medsebojnih srečanjih. Radovljica doma še ni bila premagana; če bo tako nadaljevala, lahko računa na solidno uvrstitev.

Rezultati 4. kola: Iskra : Sava 21:7, Križe : Duplje 22:10, Mladost B : Radovljica 24:19, Borac : Tržič B 23:13.

Lestvica:

Iskra	4	4	0	0	100:45	8
Mladost B	4	3	0	1	74:71	6
Triglav	3	2	1	0	66:41	5
Storič	3	2	1	0	62:45	5
Borac	4	1	2	1	62:56	4
Križe	3	1	2	0	51:39	4
Radovljica	4	0	2	2	65:76	2
Tržič B	3	0	0	3	43:78	0
Duplje	3	0	0	3	34:70	0
Sava	3	0	0	3	34:70	0

ROZMANOVA V VODSTVU

Kranj, 4. oktobra — Na kegljišču Triglav se je pričelo v ponedeljek prvenstvo Kranja za ženske. Po prvem nastopu je v vodstvu državna reprezentantka Rozmanova, le dva keglja pred Čadežev — obe pa sta dosegli zelo dober rezultat.

Vrstni red: Rozman 409, Čadež 407, Stružnik 369, Ribnikar 354, Boncelj 339, Sušnik 327, Vajda 325, Mihelič 324 kegljev itd. Drugi nastop bodo vse tekmovalke imele danes.

Kako obiramo sadje

Razne redne oskrbe sadovnjaka med letom je pravilno obiranje sadja za boljše kvaliteto in trpežnost zelo pomembno opravilo.

Pri jabolkih je najvažnejše, da so obrana v pravem času. Stopnja zrelosti za obiranje je močno odvisna od tega, za kaj bomo sadje porabili. Če so jabolka namenjena za takojšnjo uporabo, jih obremo, ko so zrela za uživanje. Jabolka, ki so namenjena za skladiščenje za daljšo dobo, je treba obirati malo prej (fiziološka zrelost). Prezgodaj obrana jabolka so podvržena najrazličnejšim fiziološkim boleznim ali pa kmalu po skladiščenju ovenejo, nedozorela jabolka pa niso kakovostna, ker nimajo dovolj sladkorja in drugih hranljivih sestavin. Če jabolka prepozno obremo, v skladiščih upada njihova trpežnost, hitro postanejo preveč zrela, zelo občutljiva in manj okusna so. Pri prepoznom obiranju lahko nastane tudi precejšnja gospodarska škoda zato, ker precej plodov pred časom odpade.

Nekih splošnih navodil o tem, kdaj naj obiramo posamezne sorte sadja, ni mogoče dati, kjer je sort veliko, čas pa je odvisen tudi od namenov, za katere bomo sadje porabili. Kot merilo zrelosti nekateri navajajo spremembo osnovne barve, drugi pa menijo, da je v tem pogledu najbolje videti, kako se plod loči od rodnega lesa. Z zrelostjo se namreč jabolko laže loči od drevesa, časoma pa samo odpade. Pretirano gnojenje z dušičnimi gnojili

lahko povzroči, da jabolka predčasno odpadejo. Vsekakor obiramo prezgodaj, če se plod teže loči od drevesa, torej če se pri tem lomijo vejice ali če se iztrga pecelj. Nekateri zrelost plodov ocenjujejo tudi po trdoti mesa.

Pri nas čisto obiramo za vskladiščenje namenjena jabolka in hruške prepozno, zgodnje sorte jabolka pa največkrat prezgodaj. Zato potem tudi kvaliteta tega sadja ni taka, kot bi bilo potrebno.

Jabolka obiramo takole: plod primemo s prsti, ga nekoliko privzdignemo na stran in ga nalahno obrnemo. Če se težko odtrga, ga s koncem prsta nekoliko pritismo na pecelj, ki pa mora ostati nepoškodovan. Z obiranjem pričnemo najprej na spodnjem delu krova, ob lestvi. Če pri obiranju je plodove treba ločiti, kvalitetne odlagamo v košare za obiranje, slabe (gnile, močno črvice, deformirane itd.), pa puščamo na tla in jih pozneje posebej poberejo.

Obrano sadje ne sme ostati v sadovnjaku, pa tudi ne v kakem topljem prostoru. Čimprej po obiranju ga je treba vskladiščiti v primerno klet, da se plodovi shladijo. Pri številnih sortah se trpežnost močno zmanjša, če doba obiranja do hlajenja traja več dni. Jabolka tudi ne smemo prekipavati ali spravljati na kup. Najbolje je, da jih vskladiščimo in potem prevažamo v posebej za to pripravljenih zabojih.

M. Drinovec

Delegacija bolgarskih fotoamaterjev na Gorenjskem

Kranj (R. Č.) — Na Gorenjskem se je mudila delegacija bolgarskih fotoamaterjev. Ogledali so si nekatere kraje na Gorenjskem, in to Bohinj, Bled, spomenik revolucije v Kranju in drugo. Bili so navdušeni nad lepoto Gorenjske in so napravili več posnetkov, predvsem na Bledu in v Bohinju. Zvečer pa so obiskali še kranjske fotoamaterje in si ogledali nove prostore v Delavskem domu. Tam jih je pozdravil tudi predsednik OOL T Kranj Anton Marčan. Ob tej priložnosti so v pozdravnih nagovornih poudarili še tesnejšo povezavo in sodelovanje med bolgarskimi in slovenskimi fotoamaterji. Letos marca je bila v Sofiji odprta fotografska razstava slovenskih avtorjev, med njimi tudi iz Kranja. Izmenjava izkušenj na tem področju je bila zelo plodna. Bolgari so menili, da sta delo in stil slovenske fotografije najbolj prilagojena bolgarskemu, zato želijo prav s slovenskimi fotoamaterji kar največ sodelovanja in izmenjave izkušenj.

NAŠ RAZGOVOR

Vsakemu Kranjčanu je najbližje, da ima mesto tržnico naslonjeno na cerkveni zid. Ne sodi v ta sestavek, da bi razpravljali o lokaciji tržnice v senci katedrale. Olajševalna okoliščina pri tem je, da vsaj dvakrat na teden preselijo tržne mize s »svetega prostora«.

Vsaka tržnica ima tržne navade in poslovniki prodaje. Razen tega se je že v srednjem veku udomaćil običaj, da na tržnici nekdo skrbi za red. Povprašali smo kranjskega tržničarja, Jožeta Ranta, možakarja v zeleni uniformi Komunalnega servisa, naj nam pove nekaj o svojem delu in o stiku z ljudmi na tržnici.

Kakšne so vsakdanje skrbi tržničarja?

— Že leta se pritožujem nad čistoto. Nekdo je dejal, da čistoča ni kranjska vrtilna. Razen tega so mi kolesarji zlezli čez glavo. Tržnica ni dirkališče, kjer bi ljudje

— Zanimava nas, kako se razumete z branjevkami?

— Z večino prav dobro. Ker imam opravka pretežno z ženskimi vodi za nos. Velikih utaj sicer ni čisto, toda poštenost na tržnici in majhni prekrški so še vedno na tehtnici. Pokvarjeno blago moram pregledati in zahtevati, da se odstrani. To pa ravno ni hvalen posel.

Ne morete podvzeti nobenih ukrepov?

— Načelno ne. Cene so prostje in kolesarjenje prepovedano. Kaznujem lahko samo utaje blaga. Rečimo, da me s količino blaga kdo

— Že leta se pritožujem nad čistoto. Nekdo je dejal, da čistoča ni kranjska vrtilna. Razen tega so mi kolesarji zlezli čez glavo. Tržnica ni dirkališče, kjer bi ljudje

— Zanimava nas, kako se razumete z branjevkami?

— Z večino prav dobro. Ker imam opravka pretežno z ženskimi vodi za nos. Velikih utaj sicer ni čisto, toda poštenost na tržnici in majhni prekrški so še vedno na tehtnici. Pokvarjeno blago moram pregledati in zahtevati, da se odstrani. To pa ravno ni hvalen posel.

Ne morete podvzeti nobenih ukrepov?

— Načelno ne. Cene so prostje in kolesarjenje prepovedano. Kaznujem lahko samo utaje blaga. Rečimo, da me s količino blaga kdo

Tržnica z zelenim pokrivalom

lahko preizkušali spretnosti na kolesih. Ne razumemo tega! Povečmu z lepo besedo, potem te pa ozmerjajo, kot da ne bi bil človek.

Ne morete podvzeti nobenih ukrepov?

— Načelno ne. Cene so prostje in kolesarjenje prepovedano. Kaznujem lahko samo utaje blaga. Rečimo, da me s količino blaga kdo

spolom, je ta ocena pomembna. So pa tudi take, ki jim je vsak predpis na poti. S takimi ženskami moram povzdigniti glas, da kaj dosežem. Teh pa na splošno ni veliko.

Tržnica ima, pravijo, neki stari običaj, vzemi, kar ti pride pod roko, če te nihče ne vidi!

— Kratka zadnja leta skoraj ni več. Bilo jih je več še pred leti. Tukaj

pa, da imajo ljudje zadnja leta več denarja.

Zapazanja starega tržničarja najbrž niso iz trete izvita. Odkriva jih s svojim zelenim pokrivalom in kravato, ki jo mora nositi po predpisih na delovnem mestu. Brez kravate tržničar ni »mož postav« in zakon je zakon tudi na tržnici.

Zdravko Tomažej

CP »GORENJSKI TISK«

sprejme takoj dobrega in vestnega

FOTOGRAFA,

ki ima veselje za foto reportažo. — Interesenti naj oddajo prošnje v tajništvo podjetja.

Hans Werner Riehter

29

PORAŽENI

»Da, saj nima več nobenega smisla.«
»Toda kako?« je dejal Guehler.
»Da, kako?« je šepnil Grundmann.
Potem sta oba umolknila. Kruh in skodele so težali zraven njiju.
»Kar zadremal bi,« je dejal Guehler.
»Tukaj, pri tem trušču?«
»Saj ga sploh več ne slišim.«
Guehler je zaprl oči. Zvezde, gorčični hribi in blede luna so se vrteli okrog njega, kakor vrtiljak. Grundmann ga je dregnil in dejal:
»Glovek, Guehler, nikar ne obupaj!«
Vzela sta skodele in kruh in lezla dalje. Kadar so se eksplozije granač bližale, sta obležala. Potem sta spet kos za kosom lezla po pobočju.
Prišla sta blizu svoje luknje in zaslišala, da nekdo poje.
»Kaj je to?«
»Schneider,« je dejal Guehler, »pustila sva ga s sramom v njegovi luknji.«
»Mar je znorel?«
»Morda,« je dejal Guehler.
Po skalovju sta se priplazila do Schneiderjeve luknje. Slišala sta, kako je prepeval:
»Kakor trdna trdjava je naš bog...«
Glas je bil hripav in nosiljač.
»Schneider!« sta pošepnila v luknjo. »Schneider, nas slišiš?«
»Oh, vidva sta tukaj, draga moja, tako dolgo sem vaju čakal.«

»Znorel je,« je dejal Grundmann.
»Stopite bliže, dragi moji, pridite v moj vrt!« se je znova zaslislalo od spodaj.
»Ljubi bog,« je preklinjal Grundmann, »kaj pa sedaj?«
»Nič,« je dejal Guehler.
Slišala sta, kako je molil. Odmevalo je kakor enolično petje.
»Vrzi mu hleb kruha in ga pusti sainega,« je šepnil Guehler.
Vrgla sta hleb v luknjo. Spodaj je zavladala tišina. Potem sta zaslišala, kako je govoril:
»Kruh je treba razlomiti za pet tisoč ljudi.«
Lezla sta nazaj proti svoji luknji. Poehler in Beijerke sta sedela zavita v svoje odeje in strmel vanje s steklenimi očmi.
»Kaj je z vama?«
Beijerke je snel odejo z glave in dejal:
»Vse bi podavil, te pse.«
»Koga?«
»Vse,« je dejal Beijerke, »vse.«
Poehlerjev obraz je zasijal v nasmešku.
»Ko bi lahko dobil kakšno slaščico,« je dejal. »Cisto majhen košček. S sladkim konjakovim namazom. Kirsch ali Hennessy.«
»Pojutrišnjem imam rojstni dan,« je dejal Guehler.
»Oh, pojutrišnjem! Pojutrišnjem bomo vsi skupaj v grobu.«
»Do mojega rojstnega dne bomo še živeli, vsaj jaz,« je dejal Guehler.
»Ti morda, toda jaz?«
Poehler je vzela odejo in zlezel podnjo.
»Prenahajte govoriti neumnosti,« je dejal Grundmann.
Dell je hrano in dal vsakemu kos kruha s sirom.
»Prsti mi smrdijo, kakor da bi bil pri cipi.«
»Tukaj smrdi še huje,« je dejal Guehler.
Zlezel je iz luknje.
»Ne morem več zdržati.«
Grundmann ga je zaskrbljeno pogledal z otroškimi očmi.

»Ne bodi smešen, zunaj je prenevarno.«
»Vseeno mi je.«
Guehler je legel na skalo in zrl v plamene, ki so požirali bregove nad njim.
Spodaj v dolini je slišal zamolklo trekanje težkega topništva, grozeče grmenje metalcev megle onstran bregov, eksplozije zadetkov za seboj in temno prasketanje plamenov nad skalovjem.
Ležal je in prenehal misliti.
Nenadoma je odprl oči. Nekdo se je sklanjal nad njim in govoril:
»Pridi noter, v luknjo!«
Zdelo se mu je, da sliši lastni glas.
»Da,« je dejal, »grem.«
Počasi se je odplazil v luknjo. Obdal ga je val sparjenega smrdljivega zraka.
»Z menoj je konec,« je pomislil. »Konec.«
Zvalil se je v kot in odinil Beijerkejeve noge.
»Skrči noge,« se je zadržal.
»Zaprj gobec,« je dejal Beijerke.
Pred luknjo se je s treskom razletela granata, potem druga, tretja...
Odeja izpred vhoda je zletela skozi luknjo v zadnjo steno.
»V kritje!« je kriknil Guehler.
Ležali so drug poleg drugega ob zadnji steni. Poehler je stokal: »Moja glava, moja glava.«
Topništvo je pričelo spet po malem razbijati po njihovem položaju.
Vso noč je grmelo. Guehler je videl v svetlobi eksplozivnih granat, kako ostali molijo. Ta trenutek je zagledal tik poleg sebe Grundmannov obraz s široko razprtimi očmi.
»Guehler, ne morem več, ne morem več.«
Guehler je spet obesil odejo pred odprtino. Sedel je zraven odprtine in držal odejo.
Videl je Grundmannove prekrizane roke in slišal Poehlerjevo stokanje.
Nenadoma se mu je zazdelo, da je ves zbit. Zaprl je oči in izpustil odejo.
»Tramovi,« je pomislil, »tramovi bodo zdrseli z odprti glava na tla.«

doma je uzrl pred seboj vse svoje otroštvo. Prav jasno se je spominjal davno minulih dni. Potem se je prebudil in pomislil: »Kje sem?« Takoj zatem pa: »Utrujen sem, moj bog, kako sem utrujen.«

Grundmann je zlezel k njemu in kričal:
»Guehler, Guehler, odejo morava spet obesiti, blato nam leži v lica.«

»Pusti jo,« je dejal, »pusti jo!«

Videl je Grundmann, ki je poskušal pritrditi odejo prek odprtine, pa ga je zračni pritisk eksplozije vrzel na hrbet, da je padel preko njegovih nog.

»Končano je,« je pomislil, »končano je.«

Videl je vse, zaznal je vsak gib, vendar ni občutil ničesar več.

XII.

Bobenčkanje je trajalo vse naslednji dan. Proti večeru je utihnilo. Grundmann je sam odhitel čez hrib in se vrnil z nekim podčastnikom in dvema vojakoma.

»Kaj iščete tukaj?« je dejal Guehler.

»Ostanek prve čete,« je dejal Grundmann.

S podčastnikom sta se splazila malce navzdol po hribu. Pokzal mu je luknjo, ki so jo minirali pionirji.

Potem se je vrnil.

»Kako je ime temule?« je vprašal Guehler.

»Prohaska,« je dejal Grundmann. »Ne poznaš ga, iz prve čete je.«

»Oh, da,« je dejal Guehler. »Prohaska.«

Skozi odprtino se je prikazala Beijerkejeva glava.

»Imate kaj žrtja?«

»Hrane ni,« je dejal Grundmann. »Morda jutri zjutraj.«

»Hrane ni,« je stokal Beijerke. »Hrane ni.«

Grundmann je zmetel prazne skodele v luknjo.

»Poginemo lahko, pa se ne bo nihče zmenil za nas.«

»Vse je končano,« je dejal Guehler. »Več, nočjo bodo prišli.«

»Upajmo,« je dejal Grundmann.

»Utrujen je zlezel v luknjo.

»Zadremal bom,« je dejal.

CANKARJEVCI

Vest o tem dogodku, o tem podvigu, je naglo zajela vso Gorenjsko. Ljudje so o partizanih vse bolj govorili kot o ljudeh, ki jim vse uspe. Od ust do ust so se širile legende, ki so imele za osnovo take dogodke, kot je bil tisti pri Narigarju ali ta v Škofji Loki.

Orožniški polkovnik Handl je bil ponovno prisiljen pred podobnimi presenečenji opozoriti svoje podrejene, kar je z vso resnostjo opravil z okrožnico že naslednji dan. S tem je tudi on čisto nehoti pri svojem orožništvu širil strah in zaskrbljenost, ki so ju povzročale partizanske akcije.

Nemci so bili zdaj postavljeni pred dejstvo: ali pustiti ali razplamtevačo se vstajo zadušiti! A o prvem niti razmišljali niso. Kako neki? Tedaj se je tresla že Moskva, Japonci so že napadli Pearl Harbour, pa naj bi odnehali pred to peščico upornih Gorenjcev?

Kako resno so v tistem decembru začeli pripravljati lov na partizane, naj pomagata razumeti tudi dva redka dokumenta.

Orožniško okrožje Radovljica

Del. št. 981

Radovljica, 10. decembra 1941

Orožniškimi postajam

Podnart - Kropa, Brezje, Begunje, Vodice, okr. Kamnik, Medvode, Gorenja vas, Loka, St. Vid, okr. Kamnik in Kranj.

Predmet: Smučarska ekipa v območju Mošenjske planine

Zveza: Ustmeno povelje orožniškega poveljstva v Kranju

S 16. decembrom 1941 bo pod mojim vodstvom vzpostavljen 1/8 smučarska ekipa. Spodaj navedeni orožniki bodo s 16. decembrom 1941 ob 10. uri vpoklicani na postajo Loka...

S seboj vzemite:

kompletne smuči z vezmi in rezervnimi jermeni, smučarske palice... vetrni jopič, ščitnike za ušesa, 2 do 3 pare ščitnikov za zapestje... 2-3 garniture toplega spodnjega perila, 4-5 parov toplih nogavic, pribor za... čutaro, termovko..., 2 odeje.

Oborožitev: puška in samokres z vsaj 60 naboji.

Višja stražmojstra Letsching in Bayer naj namesto pušk vzameta brzostrelki z dvojno zalogo municije.

Orožniki, ki jim manjkajo kake malenkosti, naj mi o tem takoj sporoče..., da bomo lahko pravočasno nabavili v Celovcu. V to svrhu naj se višji stražmojster Bayer glede nakupa in navodil v soboto zgleda pri meni.

...Glede prehrane naj potrebno oskrbi postaja Kranj. Ta postaja je tudi naprošena, naj izda nakaznico za 5 litrov ruma ali žganja, ki naj ga pošlje postaji St. Vid. Postajo St. Vid pa naprošam, da rum ali žganje kupi na moj račun. Nakaznico za čokolado bom oskrbel sam.

Pred soboto postaje potrebujejo nakaznice, ker je vsa smučarska ekipa odvisna od predvidenih bojov med policisti in komunisti.

Ce bi v tem času v smeri Škofja Loka-Selce ne bilo primerne avtobusa oziroma prostora, naj postaja Škofja Loka poskrbi za poseben avtobus.

Telefonično sem dosegljiv preko policijskega komisarja v Radovljici. Izven uradnih ur postajo Radovljico kličite na številko 1542.

Zemljevide in poljske karte vzamem sam.

Podpis: Okrožni orožniški vodja

Ceprav je dokument pisan le v izvlečku, je več kot očitno, kako skrbno so se pripravljali za pogon na slabo opremljene partizane, ki pa jim kljub temu niso mogli doživeti.

Sejna dvorana EE je del obrata, kjer pa je razprava največkrat precej bolj živahna in tudi konkretnjša, kot se pod tako bleščimi lestenci

SESTANEK EE

VSAKA PODOBNOST JE ODVEČ, KER JE NEŠTETO EKONOMSKIH ENOT, KI SE ŠE VEDNO BORE Z NAKIMI ZACETNIMI TEŽAVAMI

Proizvodnja v tisti ekonomski enoti se je odvijala skoraj nemoteno. Devet delavcev, ki so jih ostali tovariši izbrali v svet ekonomske enote, se je sestalo na kratkem pomenku. Nekateri so se na mizi, drugi stoji ali pa naslonjeni na velike police pojasnjevali želje, potrebe in predloge tovarišev, ki so ostali za brnečimi stroji.

Sestanek se je začel brez običajnih formalnosti, temveč takoj z razpravo in predlogi.

Joža: Vse razumem in tudi nikomur nisem ničesar nevoščljiv, vendar imam občutek, da je pri zaslužkih naša ekonomska enota najbolj prikrajšana. Vsa proizvodnja je odvisna od dela v našem oddelku, ki zaradi slabih surovin le s težavo dohaja norme, ima pa velike izgube zaradi odpadlega materiala. Največkrat se moramo zadovoljiti s samo osnovno postavko oziroma visokokvalificirani delavec s 16 tisočaki.

Demeter: (zapolet v tehnični pisarni): Kolikor vem, naša ekonomska enota ni dala točnih podatkov o vrednosti odpadlega materiala in zato je šla ta izguba tudi na račun vaših plač. Če bi dali točne podatke, pa bi šla vsa izguba na račun materialnih stroškov.

Tone: Ne, ne, nekaj drugega ne more biti v redu. Zakaj pa delavci, ki gre iz naše ekonomske enote v drugo EE ali morda celo v drugo podjetje, lahko zaslužijo precej več kot v naši EE?

Anton: Mislim, da imam rešitev! Zakaj bi morali naši EE zaračunavati material po 80 dinarjev, če je pa vreden komaj 50 dinarjev. Razlika v ceni cenah se nam pozna v žepu. Čeprav se pri delu še tako prizadevamo. Predlagam, da bi morala material prevzemati posebna komisija, v kateri bi imeli tudi mi svojega člana. Če bo cena previsoka za nekvalitetno surovino, pa je ne bomo prevzeli. Potem bodo tudi tisti, ki so odgovorni za nabavo materiala bolj mislili, kaj pritisnejo v podjetje. In končno bomo imeli tudi kvalitetne izdelke, manj okvar na strojih, pa še na trgu bomo lahko cenejši.

Joža (pred nekaj dnevi se je šele vrnil iz Italije): Razgovore o podobnih problemih smo imeli doslej že večkrat. Zaradi tega smo šli pred dnevi tudi v inozemstvo, da bi tam dobili surovine, ki bi zadovoljile naše želje. Lahko povem, da smo uspeli. Uvozili bomo kvalitetnejšo surovino in cenejšo, kot je tista, ki jo izdelujejo v nekaterih naših podjetjih. Ta podjetja pa bomo prav s tem uvozom prisilili, da bodo začela razmišljati vsaj o kvalitetnejši proizvodnji, četudi v samem začetku še ne bo čenčja.

Tone: Prepričan sem, da bi razgovori o marsičem odpadli, če bi v podjetju spremenili celotni plačni sistem. Na primer, če naša ekonomska enota ustvari mesečno 160 tisoč dinarjev čistega dohodka, naj bi tudi dobila in sama razdelila ta denar. Takrat se ne bomo več ozirali na to, kolikšno ima nekdo tarifno postavko in koliko mora dobiti zaradi tistega, kar je zapisano, temveč bomo razdelili tako, kot bomo mi sami videli, kaj in koliko je nekdo naredil in kako je bil prizadeven. In če bo eden dobil polovico, vsi ostali ostalo polovico, pa naj bo tako. Prepričan pa sem, da bi do tega prišlo. Enkrat, saj bi si potem vsi prizadevali pri delu, da bi imeli tudi boljši dohodek. Same po sebi bi se odkrile še marsikake skrite rezerve in končno - uspeh našega podjetja bi bil prav gotovo precej boljši, kot je sedaj.

Demeter: Nov pravilnik o delitvi CD in OD bo prav gotovo moral biti tako sestavljen. Tudi predloge že delamo v tem smislu. V kratkem bo vsak delavec te predloge dobil v pogled in bo lahko dal pripombe za izboljšanje pravilnika.

Joža: Potlej bo vse drugače. EE mora biti neke samostojna in takšna, da bo lahko res sleherni proizvajalec povedal, kar misli. In takrat bo tudi vprašanje delovnih odnosov rešeno. Vsi bomo oblikovali proizvodnjo, ker bomo se bolj zainteresirani kot doslej in, če bo povsod tako, lahko pričakujemo velik napredek v našem gospodarstvu.

Po drugi uri, med potjo domov, so delavci z veliko vneto se razpravljali o problemih v njihovi EE. Kovali so nove predloge, o katerih bodo še in še razpravljali, saj je večina EE, kot je ta, šele nastala in bo potrebnih še precej sestankov in dela, preden bo res zaživevala.

B. Fajon

MLADINKE TRIGLAVA PRVE

V nedeljo je bil v Kranju košarkarski turnir mladink, na katerem so nastopile poleg treh ljubljanskih vrst tudi mlade košarkarice Triglava. Na podobnem turnirju pred tednom dni v Ljubljani so kljub eni zmagi obstale na zadnjem mestu, tokrat pa so z zmaganjem na Olimpijo s 24:22 (10:16) in Ilirijo s 27:24 (6:18) zasedle prvo mesto, čeprav jih je v zadnji tekmi premagal Slovan s 25:19 (13:10). Ti uspehi kažejo, da pri Triglavu kmalu ne bo več težav z ekipo članic, saj bodo nadarjene mladinke ob marljivem treningu in pod okrilnim vodstvom lahko uspešno zamenjale starejše igralko. - L. S.

Odločitve na blejskem turnirju še ni

Bled, 3. oktobra - Tolikšnega števila gledalcev, kot jih je bilo danes ob blejski šahovski areni, ni bilo še nikdar. Med številnimi gledalci so bili razen drugih tudi Matija Maček, organizacijski sekretar ZKS, Stane Kavčič, predsednik republiškega sveta ZSS, Mitja Ribičič, član IO LRS in drugi.

Do 19. ure sta bili končani šele dve partiji, in sicer z miroljubnim koncem med Geherjem in Pachmanom ter Trifunovićem in Dargom. V vseh ostalih partijah so na šahovnicah takšni zapleti, kakršnih skorajda ni bilo v nobenem kolu poprej. Največje zanimanje pa je vsekakor za srečanje Ivkov - Fischer in Talj - Najdorf. Na teh dveh deskah bo padla odločitev o zmagovalcu te šahovske prireditve stoletja. Ivkov in Bobby se oba borita za zmago. Položaj na deski pa je kar se da dvorezen. Torej kakšen bo konec, še ni mogoče napovedati ob času poročanja Partija Talj - Najdorf pa je zanimiva po drugi plati. Obe vojski, črna in bela, sta si še vedno enakovredni z malenkostno premočjo Talja. Trenutno kaže, da bo Talj le z največjo prizadevnostjo in s morda precej grobo napako Najdorfa uspel osvojiti celo točko.

Tako kot v omenjenih dveh partijah je položaj tudi na ostalih 6 deskah nadve zanimiv. Prednost lahko damo srečanju med Keresom in Donnerjem in Petrosjanom in Gligoričem. V obeh partijah je črna vojska ostala s kmetom manj v zameno pa ima nadmočen položaj.

Mihail Talj

REZULTATI BLEJSKEGA JUBILEJNEGA SAHOVSKEGA TURNIRJA

Medtem ko je bil v ponedeljek prost dan, da so v nedeljo odigrali prekinjene partije iz zadnjih treh kol, ki so se končale z naslednjimi rezultati: XVI. kolo: Fischer - Keres remi, Petrosjan - Udovčič 1:0, Donner - Bertok 0:1, Darga - Geller remi, Bisguier - Olafsson 0:1, Pachman - Ivkov 0:1, Portisch - Najdorf remi; XVII. kolo: Talj - Pachman 1:0; XVIII. kolo: Donner - Udovčič 1:0, Bisguier - Matanović 0:1.

Pred zadnjim kolom, ki so ga igrali včeraj, je stanje naslednje: Talj 13,5, Fischer 13, Gligorič 12,5, Keres in Petrosjan 11,5, Geller in Trifunović 10, Donner, Parma, Bisguier in Najdorf 9, Darga in Matanović 8,5, Portisch 8, Ivkov in Olafsson 7,5, Pachman 6,5, Bertok 6, Germeč 5,5 in Udovčič 4.

V včerajšnjem zadnjem kolu so se srečali: Ivkov - Fischer, Talj - Najdorf, Olafsson - Portisch, Geller - Pachman, Matanović - Germeč, Bertok - Bisguier, Trifunović - Darga, Udovčič - Parma, Keres - Donner in Petrosjan - Gligorič.

Ledena doba pri nas

V okroglem stolpu škofjeloškega gradu je bila v drugi polovici septembra zanimiva razstava o ledeni dobi pri nas, ki jo je v sodelovanju s škofjeloškim muzejem uredil Prirodoslovni muzej iz Ljubljane. O razstavi smo na kratko v Glasu že pisali, danes pa za vse tiste, ki razstave niso videli, pa jih zanima davna preteklost naših krajev, nekaj besed o tem zanimivem obdobju iz geološke preteklosti naše zemlje, o tedanjem živalskem carstvu na čelu z mamutom - prednikom današnjega slona, pa še o ledenodobnem človeku in o vplivu takratnih podnebnih pogojev na človekov razvoj in začetke njegove kulture.

Pred približno 600.000 leti se je in doslej še ne povsem pojasnjenih vzrokov znižala povprečna letna toplota ozračja za okrog 4°C, poleti pa je bila srednja temperatura ozračja celo za okrog 8°C nižja, kot je sedaj. Torej sta takrat najbolj vroča polna meseca - julij in avgust - dosegla samo povprečno temperaturo današnjega poznega maja ali sept. Zato je v naših gorah padal eneg skozi vse poletje, v dolinah pa je spomladaj kasneje nehlo snežiti in jeseni je prej začelo. Ločnica večnega onega (črna, nad katero se snežna plast drži tudi čez poletje, ker poletna toplota ne zadošča, da bi sneg stopljal) se je zaradi tega znatno znižala. Medtem ko je danes ta meja v naših Alpah na višini okrog 2500-2600 m, je bila v tistih časih v Julijskih Alpah na višini okrog

1300 m, v drugih naših hribovih pa na okrog 1400 m, torej približno 1200 m nižje od sedanjice. Iz tega področja pa so se po visokogorjskih dolinah spuščale navzdol še ogromne količine ledu v obliki ledenikov.

Razuna se, da je bil konec ledeno dobe v Alpah okrog leta 7000 pred našim štetjem. Vendar od okrog 600.000 do okrog 7000 pred našim štetjem ne gre le za 1 samo ogromno poledenitev zemljinega površja, ampak v Srednji Evropi znanstveniki ločijo štiri obdobja poledenitve, štiri ledeno dobe, ki naj bi, po novejših računih srbskega astronoma Milankoviča, trajale po okrog 50.000 let in nekatere še nekaj več, vmes pa so bile tri medledene dobe, ki naj bi bile nekaj daljše (prva in tretja

nekaj čez 60.000 let, druga skoraj 200.000 let). V medledenih dobah se je temperatura znatno povišala - morda je bila včasih celo višja od današnje - in zaradi milejšega podnebja so se ledeniki umaknili.

Obseg največjih poledenitev v Evropi in posebej v Sloveniji je na razstavi lepo prikazan na velikih zemljevidih, delovanje ledenikov pa s posebno maketo. Na Gorenjskem sta bila največja ledenika bohinjski in zgornjesavski, ki sta se združila in se skupaj končala neke pod Radovljico. V okolici Radovljice in Lesc, v Bohinju, v Kamniški Bistrici in drugje so še danes lepo vidni ostanki teh ledenikov - ledeniške morene, to je kamenje, ki so ga ledeniki prinesli s seboj z visokih vrhov. Morene so lahko talne, čelne ali bočne. Morenski material se bistveno razlikuje od naplavinkega; droben material je pomešan z manjšimi in večjimi kosi kamnine, posamezni delci pa niso obrušeni, kot na primer rečni prod, ki ga voda dlje obdeluje in ga potem neke naplavi, ampak imajo še ostre robove in bolj ali manj nepravilno obliko.

Ledeniki ne mirujejo, marveč se

tudi že občutno zmanjšal.

Na razstavi precejšen del prostora zavzema živalstvo ledeno dobe z najizrazitejšim predstavnikom - mamutom, ledenodobnim prednikom današnjega slona. Dosele najpopolnejše njegovo okostje pri nas so našli v Nevljah pri Kamniku, pred leti pa so nekaj njegovih kosti in velikanski zob izkopali med ilovico v opekarni Bobovk pri Kranju. Znana je pravljica o ajdovski deklici, ki je bila menda tako velika, da je z eno nogo stala na Smarjnih, z drugo pa na Smarni gori in zajemala vodo iz Save. Njeno rebro visi v ladji cerkve v Cengrobu nad Zabelco. Vasko leto kasneje iz njega kaplja kri. In ko bo poslednja kaplja krvi iztekla iz njega, bo konec sveta. Tako pravljica. Strokovnjaki pa so ugotovili, da je tudi to rebro mamutovo.

Kaj pa človek v ledeni dobi? Znanstveniki menijo, da ozeblje, ki so ga v Vzhodnih Alpah pred približno 1400 leti poselili alpski Slovani, v času poledenitvenih sunkov ni bilo dostopno za trajno človekovo bivanje. Prvi človekovi sledovi iz tega prostora in iz njegove bližnje okolice izvirajo iz zadnje medledene dobe, približno iz let od 150.000 do 120.000 pred našim štetjem. Iz tega časa so se ohranili v nekaj naših najdiščih sledovi iz najmlajšega obdobja stare kamene dobe. Za to obdobje je najznačilnejši raz-

voj in umikanje tako imenovanega »peštnjaka«, enega prvih človekovih orodij; to je na eni strani obel, na drugi strani pa zaostren in z dvema reziloma opremljen kamen, ki ga je človek pri uporabi držal v roki. Naše najpomembnejše najdišče iz te dobe je Krapina na Hrvaškem, bivališče tako zvanega »neanderthalca«, ki se od današnjega človeka močno razlikuje. Njegovo čelo je bilo nizko in močno naslonjeno nazaj; očesne votline so bile velike, nad njimi pa je imel močne koščene loke; na bradi mu je manjkala na spodnji čeljustni kosti naprej pomeknjena obradek solobnega človeka, ličnice pa je imel pomaknjene naprej; nogo je imel v kolenu vedno nekoliko upognjeno in menda tudi stopal ni po vsem podplat, marveč le po njegovem zunanjem robu.

Hladno podnebje in periodično spreminjanje podnebnih razmer v dolgem obdobju ledenih dob - vse to je na svojevitev način vplivalo na razvoj človeka ne samo kot biološke vrste, ampak tudi na človeka kot graditelja kulture, zakaj ravno izredno težki življenjski pogoji so prisilili našega davnega prednika, da se je stalno prilagajal stalno se spreminjajoči okolici. Po mišljenju ameriškega znanstvenika Grahama Clarka je bilo to mogoče zaradi relativno nespecializiranega karaktera človeka kot biološke vrste. - A. T.